

Norges miljø- og
biovitenskapelige
universitet

Masteroppgave 2022 30 stp
Fakultet for landskap og samfunn

Fra ytring til innvirkning – Lokalbefolkningens stemmer i en arealkonflikt

From voiced opinion to impact - The voices
of the local population in a land conflict

Marie Blom Helmersen
By- og regionplanlegging

Forord

Dette markerer slutten på mange år som student, rundet av med flotte år ved By- og regionplanlegging ved NMBU. Gleder meg til neste kapittel.

Jeg vil takke mine veiledere Harpa Stefansdottir og Karin Winter for gode innspill, råd og faglige diskusjoner. Takk til NIBR og forskerne der for kontorplass og et hyggelig fagmiljø. Stor takk til Hedda, Christina, Åsne og Ina for kaffepauser, latter, sene kvelder og tidlige morgener. Tusen takk til mamma, pappa og Jonas for oppmuntringer, gjennomlesning og gode forslag.

Marie Blom Helmersen

Oslo, 01.04.2022

Sammendrag

Denne oppgaven ser på hvordan lokalbefolkningens stemmer har innflytelse på norske distriktskommuners behandling av arealkonflikter. Oppgaven tar utgangspunkt i en konflikt i Kongsvinger kommune, hvor tre investorer har fremmet et forslag om å etablere hotell i byens sentrale park, Byparken. Dette planforslaget har skapt debatt i lokalsamfunnet, og blitt dekket bredt av lokalavisen Glåmdalen. For å studere hvordan innbyggernes stemmer får innvirkning på kommunens behandling av denne arealkonflikten, har jeg benyttet meg av Norman Faircloughs (2003) kritiske diskursanalyse, og hans begrep 'intertekstualitet'. Kritisk diskursanalyse ser på maktrelasjoner gjennom språk, og kan dermed være et verktøy for å analysere og avdekke skjevhet i maktforhold. Fordi planlegging handler om maktrelasjoner, vil en kritisk diskursanalyse kunne si noe om hvordan innbyggernes stemmer blir ivaretatt i en planprosess.

Gjennom analysen har jeg kartlagt den lokale debatten som har utspilt seg i lokalavisen, og sett at den i hovedsak handler om plasseringen av det foreslåtte hotellet i Byparken. Videre viser analysen at innbyggernes stemmer ikke er homogene, men grovt kan deles opp i de som ønsker hotellforslaget i Byparken velkommen, og de som ikke ønsker dette. Deretter har jeg funnet intertekstuelle koblinger mellom innbyggernes stemmer, representert ved hovedargumenter, og kommunens saksdokumenter. Disse intertekstuelle koblingene viser at kommunen er klar over at det er en lokal debatt rundt planforslaget og hotellets foreslåtte plassering. Dette kan tyde på at kommunen lytter, men likevel ikke tar debatten. Basert på mine funn ser det ut til at befolkningens stemmer i liten grad har innflytelse på kommunens behandling av planforslaget.

Abstract

This thesis looks at how the local population's voices influence the Norwegian district municipalities' treatment of land conflicts. The thesis is based on a conflict in Kongsvinger municipality, where three investors have put forward a proposal to establish a hotel in the city's central park, Byparken. This plan proposal has created debate in the local community and has been widely covered by the local newspaper Glåmdalen. To study how citizens' voices affect the municipality's treatment of this land conflict, I have used Norman Fairclough's (2003) critical discourse analysis, and his concept of 'intertextuality'. Critical discourse analysis looks at power relations through language and can thus be a tool for analyzing and uncovering biases in power relations. Because planning is about power relations, a critical discourse analysis will be able to say something about how the citizens' voices are taken care of in a planning process.

Through the analysis, I have mapped the local debate that has taken place in the local newspaper and seen that it is mainly the location of the proposed hotel in Byparken, which leads to discussion. Furthermore, the analysis shows that the inhabitants' voices are not homogeneous but can be roughly divided into those who welcome the hotel proposal in Byparken, and those who do not. I have then found intertextual links between the citizens' voices, represented by main arguments, and the municipality's planning documents. These intertextual links show that the municipality is aware that there is a local debate around the plan proposal and the hotel's proposed location. This may indicate that the municipality is listening, but still not taking the debate. Based on my findings, it seems that the population's voices have little influence on the municipality's processing of the plan proposal.

Innholdsfortegnelse

Forord	I
Sammendrag	II
Abstract.....	III
1 Introduksjon	1
1.1 Planforslaget og lokaldebatten.....	3
1.2 Problemstilling	3
1.3 Oppgavens struktur	4
2 Bakgrunn: Kongsvinger og Byparken.....	5
2.1 Byparkens historie	6
2.2 Planer og strategier.....	8
Kommuneplanens arealdel.....	9
Kommuneplanens samfunnsdel	10
Kongsvinger 2050	10
3 Teoretisk rammeverk	12
3.1 Kritisk diskursteori.....	12
3.2 Kritisk diskursanalyse og makt	14
3.3 Intertekstualitet	15
3.4 Den tredimensjonale modellen	17
Sosiale begivenheter	18
Sosial praksis.....	18
Sosial struktur	20
3.5 Oppsummering.....	21
4 Metode.....	22
4.1 Analysesteg 1	22
4.2 Analysesteg 2	24

4.3 Analysesteg 3	25
4.4 Metodiske utfordringer.....	26
5 Analyse	29
5.1 Hvordan utspiller diskusjonen seg i lokalavisen?	29
2018: Debatten starter	29
2019: Folkemøter og oppstart av planarbeid.....	32
2020: Forsinkelser i planarbeidet	34
2021: Innbyggerinitiativet	35
Oppsummering og funn.....	37
5.2 Hvilke av innbyggernes argumenter går igjen i lokaldebatten?	37
Oppsummering og funn.....	40
5.3 Hvordan får innbyggernes argumenter innflytelse på kommunens behandling av planforslaget?	41
Saksdokument 1: Henvendelse om nytt hotell i Byparken ved Storgata	41
Saksdokument 2: Avtale om opsjon på kjøp av eiendom til hotell.....	42
Saksdokument 3: Avklaring av forutsetninger for videre utvikling av et byhotell med tilhørende fasiliteter.....	42
Saksdokument 4: Reguleringsplan Kongsvinger sentrumshotell – behandling av oppstart.....	43
Saksdokument 5: Innbyggerinitiativ – Utred alternativ plassering av hotell i sentrum i Kongsvinger – Behandling etter kommunelovens § 12-1	43
Saksdokument 6: Kommunens rolle knyttet til fasiliteter i Kulturkvartalet	44
Oppsummering og funn.....	44
6 Diskusjon	46
7 Konklusjon og avslutning.....	49
Litteraturliste.....	50

1 Introduksjon

Arealplanlegging legger føringer og endrer samfunnet rundt oss, og planmyndighetene må hele tiden veie ulike interesser opp mot hverandre. Fordi planlegging har så stor innvirkning på våre bygde omgivelser og hverdagsliv, er det mange som har meninger om hvordan den blir utført og det kan oppstå konflikt (Amdam, 2017). Vi kan til stadighet lese om ulike konflikter i media knyttet til planlegging og utvikling, som for eksempel beboerne i Nydalen i Oslo sitt ønske om en stor park (Boger, 2021), eller diskusjonene rundt eplehagefortetting¹ (Adresseavisen, 2020; Lundgaard, 2022). I norsk planlegging står det lokale selvstyret sterkt, og det er kommunen som har ansvar for den lokale planleggingen og som treffer beslutninger. En grunnleggende forutsetning for lokaldemokratiet er gode planprosesser hvor innbyggerne får mulighet til å delta og medvirke (Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2014), dette gir også planen legitimitet, argumenterer Amdam (2017). Dette henger sammen med en ambisjon om at beslutninger skal tas lokalt, i nærheten av de som blir berørt. Med planleggingens «kommunikative vending» har det blitt større fokus på at planleggingen skal ha en bred deltakelse, med medvirkning og maktlikevekt (Amdam, 2017). Men i hvilken grad nytter det for lokalbefolkningen å ytre sine meninger? Lytter planmyndighetene til de mange diskusjonene rundt arealkonflikter? Eller blir kommunen stående i en umulig dragkamp mellom å sikre investeringer lokalt og innbyggernes ønsker? Temaet for oppgaven handler om disse maktrelasjonene, om hvordan lokaldemokratiet ivaretas i en planprosess, og hvordan innbyggerperspektivet blir fanget opp i denne prosessen.

For å undersøke denne tematikken har jeg studert en arealkonflikt som har oppstått i Kongsvinger kommune. Tre investorer fra det lokale næringslivet har fremmet et forslag om å bygge et hotell i deler av Byparken i sentrum av Kongsvinger. Dette har skapt stor debatt lokalt, blant annet i lokalavisen Glåmdalen, og jeg har interessert meg for hvordan denne debatten gjenspeiles i kommunens saksdokumenter. Denne debatten er interessant å studere fordi jeg mener den er typisk for hvordan det ser ut i mange norske kommuner i dag. Rundt 80 % av reguleringsplanforslag er i dag privat initiert, noe som gir de private

¹ Fortetting og utbygging av hager i villastrøk i områder med stort press på arealene (egen forklaring).

forslagsstillerne stor innflytelse og makt over hva som bygges (Nordahl, 2015; Aarsæther et al., 2012). Samtidig sliter mange norske distriktskommuner med fraflytting eller stagnasjon i befolkningsveksten, parallelt som kommunenes innbyggere stadig blir eldre (NOU 2020:15, s. 11). Dette har ført til at mange kommuner ønsker nye investeringer velkomne i håp om at slike investeringer skal bidra til økt antall arbeidsplasser og tilflytting (Handeland et al., 2020, s. 4). Dermed vil kommuner i mange tilfeller strekke seg langt for å sikre slike investeringer, noe som skaper en maktubalanse i planleggingen. Dette kan sette kommunen i en situasjon hvor de står i «skvis» mellom å vedta reguleringsplanforslag for å sikre investeringer til kommunen og de lokale innbyggernes ønsker for utviklingen i kommunen.

Jeg mener at debatten rundt forslaget om å bygge hotell i Byparken er et eksempel på hvordan en kommune risikerer å bli stående i en slags dragkamp mellom å sikre investeringer lokalt og innbyggernes ønsker. Dette gjør det spesielt interessant å undersøke hvordan innbyggerperspektiv og lokaldemokrati ivaretas i planprosessen. I Norge er medvirkning nedfelt i formålsparagrafen av plan- og bygningsloven av 2008 som sier «planlegging og vedtak skal sikre åpenhet, forutsigbarhet og medvirkning for alle berørte interesser og myndigheter» (jf. pbl. § 1-1). For å sikre legitime planer er det viktig at lokalbefolkningen får mulighet til å påvirke og delta i offentlige beslutningsprosesser, slik at de kan være med å styre fremtiden for seg selv og lokalmiljøet (Amdam, 2017). Kommunal- og moderniseringsdepartementets (2014) veileder for medvirkning i planlegging beskriver at medvirkningsprosessen skal sikre gode løsninger og at alles behov blir tatt hensyn til. Planprosessen skal legge til rette for at berørte parter og interesserte aktører får komme til ordet. Slik er medvirkning en grunnleggende forutsetning for lokaldemokratiet, og en arena for demokratisk deltakelse i lokalsamfunnet (Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2014).

For å undersøke hvordan innbyggerperspektivet blir fanget opp i behandlingen av planforslaget har jeg gjort en diskursanalyse hvor jeg ser nærmere på innbyggernes innvirkning på kommunes pågående behandling av planforslaget. Jeg benytter meg av Norman Faircloughs kritiske diskursanalyse (se blant annet Fairclough, 2003 og 2010) og fokuserer spesielt på de intertekstuelle koblingene mellom innbyggernes argumenter i diskusjonen og kommunens saksdokumenter. Intertekstualitet går ut på å studere

sammenhengene mellom tekster, fordi enhver ytring inngår i en form for relasjon med andre ytringer (se blant annet Bakhtin, 1986; Fairclough, 2003). Dette vil jeg gå nærmere inn på i teorikapittelet ([kapittel 3](#)).

1.1 Planforslaget og lokaldebatten

Arealkonflikten jeg har studert handler i korthet om den lokale debatten som har utspilt seg etter forslaget om å bygge et sentrumshotell, med tilhørende kulturfasiliteter, i Byparken i Kongsvinger kom på bordet i 2018. I bystrategien «Kongsvinger 2050», som ble vedtatt i mai 2017, ble det lagt føringer for den videre byutviklingen og arealbruken i Kongsvinger. Strategien legger til grunn at Byparken skal bevares slik den fremstår i dag (Fulland et al., 2019). Ifølge Fulland et al. (2019) var arbeidet med strategien en omfattende prosess med deltakelse fra politikere, innbyggere, næringsliv og offentlige etater.

Høsten 2017 ble det igangsatt et parallelloppdrag for Sentrum syd, og i noen av de første utkastene ble det foreslått bygging av hotell på Stasjonstomten. Like etterpå kunne lokalavisen Glåmdalen komme med nyheten om at tre lokale investorer hadde forslått for kommunen å kjøpe deler av Byparken for å bygge et sentrumshotell med kulturfasiliteter (Pettersen, 2018a). Investorene hadde presentert planene for formannskapet i kommunen, og gjort det klart at Byparken var eneste mulige plassering av hotellet. Det ble 13. juni 2018 vedtatt igangsettelse av planprosess, forhandling av opsjonsavtale og samarbeidsavtale for planprosessen av formannskapet. Kommunestyret vedtok det samme omtrent en uke senere, riktignok ikke enstemmig (Fulland et al., 2019). Etter dette har det vært skrevet mange leserinnlegg i lokalavisen, og saken ser ut til å splitte befolkningen omtrent på midten, ifølge en spørreundersøkelse Glåmdalen har fått gjennomført (Pettersen, 2019b). Kongsvinger kommune (u.å.) spesifiserer på sine nettidere at et eventuelt vedtak om å realisere hotellplanene først vil komme etter at det i reguleringsprosessen er utredet mulige konsekvenser av å etablere hotell i parken.

1.2 Problemstilling

I denne oppgaven vil jeg ta for meg den lokale debatten fra et innbyggerperspektiv, og si noe om hvorvidt innbyggernes meninger er med på å forme kommunens beslutninger i en

planprosess. Som nevnt vil Faircloughs (2003) kritiske diskursanalyse og hans begrep 'intertekstualitet' stå sentralt i min analyse, ved at jeg undersøker de intertekstuelle koblingene mellom tekster. Med utgangspunkt i diskusjonen i Glåmdalen og kommunens behandling av forslaget om et sentrumshotell i Byparken, blir min problemstilling følgende:

I hvilken grad har lokalbefolkningens stemmer innflytelse på norske distriktskommuners behandling av arealkonflikter?

For å kunne svare på dette spørsmålet vil jeg undersøke følgende underspørsmål:

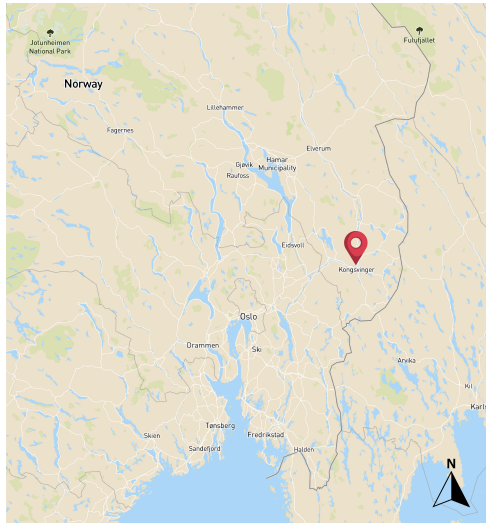
1. *Hvordan utspiller diskusjonen seg i lokalavisen?*
2. *Hvilke av innbyggernes argumenter går igjen i lokaldebatten?*
3. *Hvordan får innbyggernes argumenter innflytelse på kommunens behandling av planforslaget?*

1.3 Oppgavens struktur

Denne oppgaven er strukturert i syv kapitler, hvor innledningskapittelet skal «sette scenen» for oppgaven, samt gjøre rede for oppgavens tema og overordnede problemstilling. Videre gir kapittel 2 bakgrunnsforståelse og kontekst til arealkonflikten jeg har studert. I kapittel 3 redegjør jeg for diskursteori og Faircloughs kritiske diskursanalyse som er det teoretiske rammeverket for oppgaven. Kapittel 4 gir en metodisk gjennomgang av analysearbeidet, før den kritiske diskursanalysen blir presentert i kapittel 5. I kapittel 6 diskuterer jeg funnene mine opp mot tema og de faglige problemene presentert i introduksjonskapittelet, før oppgavens konklusjon og avslutning blir presentert i kapittel 7.

2 Bakgrunn: Kongsvinger og Byparken

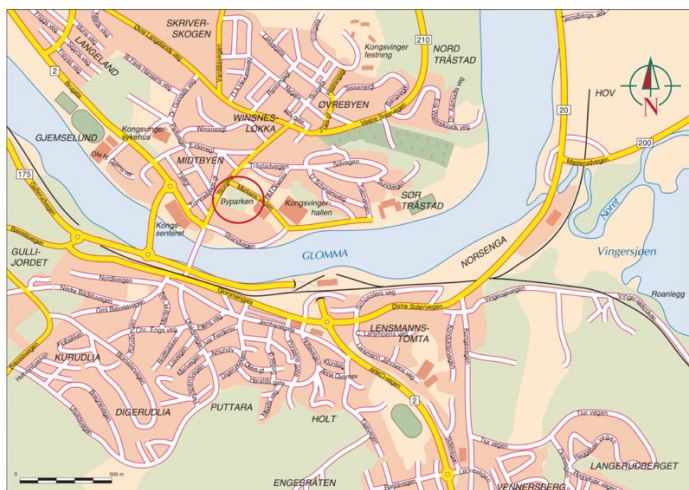
For å plassere arealkonflikten og diskusjonen rundt den i en kontekst vil jeg i dette kapittelet kort introdusere Kongsvinger kommune og by. Deretter vil jeg gå nærmere inn på Byparkens historie, før jeg til slutt vil si noe om hvilke planer og strategier som gjelder for Byparken i dag.

Kart 1: Kartet viser Kongsvingers plassering på Østlandet. Kilde: © Mapbox © OpenStreetMap

Kongsvinger kommune ligger i Innlandet fylke, ca. én times kjøretur nord-øst fra Oslo, på grensen til Sverige (se Kart 1). Kongsvinger by er kommunens administrative sentrum, med i overkant av 12 000 innbyggere (Mæhlum, 2022). I kommuneplanens samfunnsdel skriver Kongsvinger kommune (2018c) at de sliter med lav befolkningsvekst, og erkjenner at kommunens innbyggertall har svakere vekst enn landsgjennomsnittet. I tillegg sliter kommunen med at befolkningen stadig blir eldre, og andelen i yrkesaktiv alder synker. Dette skaper problemer for

aldersbæreevnen til kommunen (Kongsvinger kommune, 2018c). Kommunen påpeker at konkurransen om å tiltrekke seg nye innbyggere og investeringer er hard mellom bykommunene i Osloregionen. Derfor mener kommunen det er viktig å legge inn en ekstra innsats for å være en attraktiv kommune for folk å flytte til og næringsvirksomheter å etablere seg i.

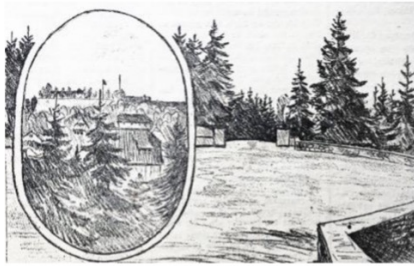

Kart 2: Kongsvinger. Rød sirkel viser Byparken. Kilde: Kartverket/KF-arkiv

Selve byen Kongsvinger ligger i tilknytning Glomma, med det meste av Kongsvinger sentrum på nordsiden av elva (Mæhlum, 2022). I sentrum nord ligger sykehuset, rådhuset, videregående skole, Gjemselund idrettsarena, kjøpesenteret Kongssenteret og andre handel- og servicetilbud. Her ligger også Byparken ligger her (se markering i Kart 2). Videre opp mot Kongsvinger festning ligger Øvrebyen med sine gamle trehusbebyggelse og trange gater. Her finner vi også Vinger kirke, Kongsvinger museum og kvinnemuseet. Da jernbanen ble anlagt sør for Glomma vokste det frem et sentrum på sørsiden, og dermed er jernbanestasjonen etablert her (Mæhlum, 2022). I tillegg finner vi Vinmonopolet og Vinger hotell i sentrum sør.

2.1 Byparkens historie

Byparken i Kongsvinger ble gitt som gave til byens innbyggere av *Selskabet for Kongsvinger Bys Vel* i 1925 og er tegnet i nyklassisistisk stil av Ole L. Moen, landets første professor i hagekunst ved Landbrukshøgskolen i Ås (Fulland et al., 2019). Gjennom nesten 100 år har parken gått fra å være et viktig trekkplaster i byen, med konserter og dans, til å bli stadig mer nedbygd. I dag ligger både skole, svømmehall og deler av biblioteket innenfor det som tidligere var Byparken (Fulland et al., 2019).

Figur 1: Tegning publisert i Innlandsposten dagen etter at parken åpnet i 1925. Kilde: Postkort i Kongsvinger og Vinger historielags fotosamling.

Da Ole L. Moen fikk i oppdrag å anlegge park i Kongsvinger på 1920-tallet var det nyklassisismen som var i vinden (SNL, 2021). Ifølge Johan Fulland et al. (2019) ble parken utformet etter et «naturpark»-ideal, og ideen var at det skulle se ut som parken lå igjen som et uberørt areal midt i byen. Det ble selvfølgelig gjort inngrep, men selve terrenget forble urørt. Det uberørte naturpreget ble kombinert med parkelementer som trapper, porter, gangstier, enkelte bygninger og samlingsplass, i tillegg ble det anlagt utsiktspunkt og siktlinjer utfra terrenget (Fulland et al., 2019).

Figur 3: Voksne og barn ved en av dammene i Byparken. Foto: Postkort i Kongsvinger og Vinger historielags fotosamling.

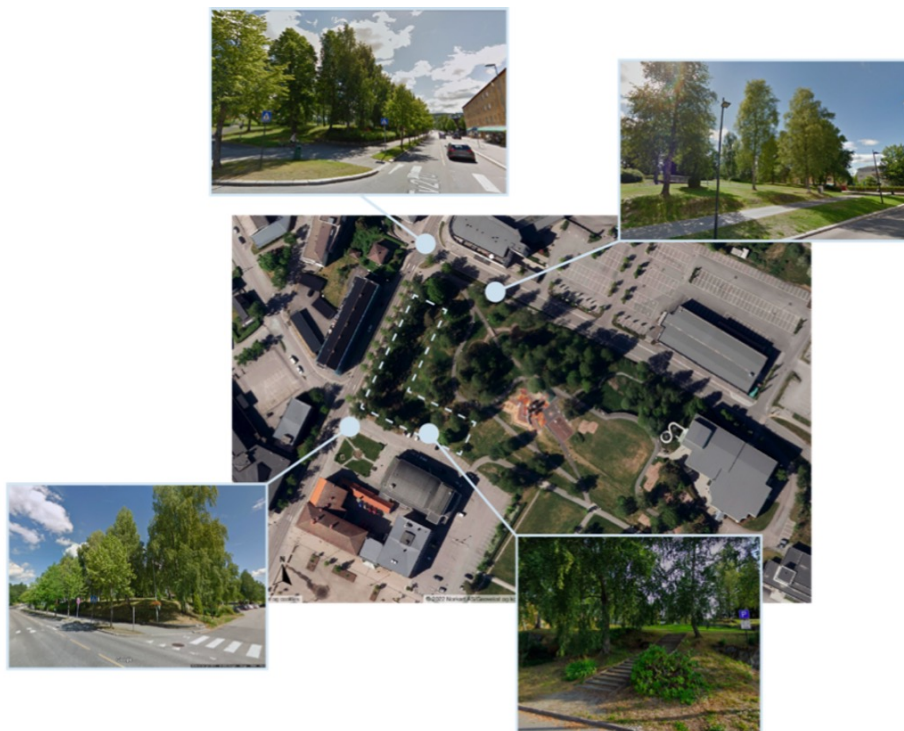

Figur 2: Serveringsbygg og uteservering. Foto: Postkort i Kongsvinger og Vinger historielags fotosamling.

I Byparkens storhetstid var parken mye brukt til dans og konserter, og to ganger i året var det duket for Markensshow med datidens store artister, ifølge Fulland (2018). Både kommunens innbyggere og folk fra omkringliggende bygder kom for å delta på festlighetene (Fulland et al., 2019). Fulland (2018) beskriver også en oppvekst hvor Byparken ble flittig brukt av byens barn til idrett, lek og utforskning av parkens dammer og skogområder.

De første store inngrepene i Byparken skjedde i løpet av 1960-årene (Fulland et al., 2019). Med mer enn 40 år uten store endringer hadde flere av bygningene og fasilitetene dårlig standard, og både serveringsbygget og dansegulvet var forfalt, skriver Fulland et al. (2019). Dansefasilitetene ble revet, og etter at publikum uteble fra nysatsninger som minigolfbane ble Byparken liggende ubrukt i lengre tid (Fulland, 2018). Ingen vet ifølge Fulland et al. (2019) hvor stor Byparken var opprinnelig, men den skal ha vært av betydelig størrelse. Etter flere år med forfall, og stadig flere innbyggere i Kongsvinger, begynte kommunen så smått å

bygge ned parken. Både yrkesskolen som blir bygget i 1962, og senere husmorskolen, ble bygget på parktomten (Fulland et al., 2019). På slutten av 1980-tallet ble bassenganlegget Kongsbadet etablert innenfor parkens grenser, i tillegg ligger deler av biblioteket innenfor parkgrensen (Fulland et al., 2019). I 2015 ble det etablert treningsapparater, også kalt «tuftepark», i parken (Kongsvinger kommune, 2015). Og året etter, i 2016, ble det etablert lekeplass med utforming inspirert av Kongsvinger festning (Fulland, 2018; Kongsvinger kommune, 2016). For illustrasjon av parken i dag se Figur 4.

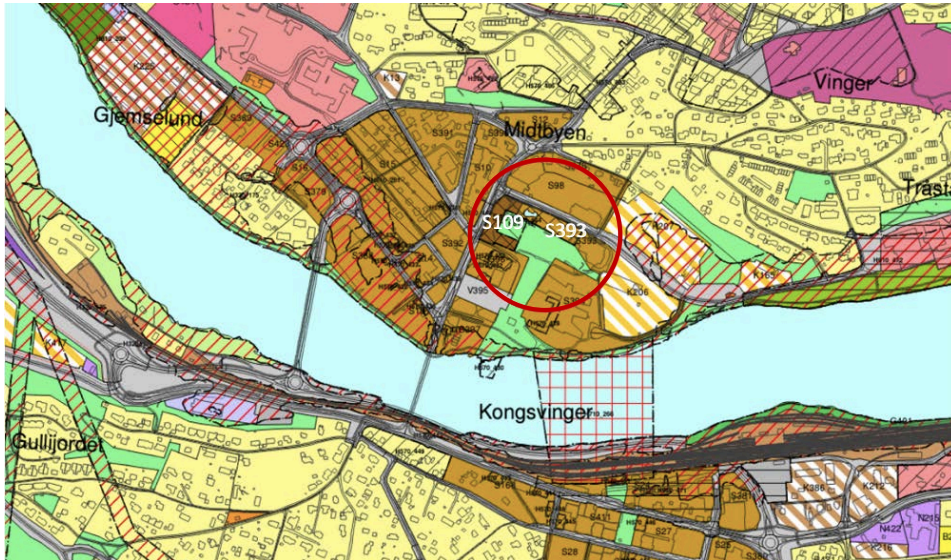

Figur 4: Bilder av Byparken i dag, med lekeplass midt i parken. Stiplet linje viser hvor Sentrumshotellet er foreslått. Kilde: © 2022 Norkart AS/Geovekst og kommunene/OpenStreetMap/NASA, Meti og © Google Maps

2.2 Planer og strategier

Byparkens fremtid styres av kommunens planer og strategier, og jeg vil nå kort gjøre rede for hva kommuneplanens arealdel og samfunnsdel sier om Byparken, sentrumsutvikling og grøntarealer i sentrum. Videre vil jeg sammenfatte hva bystrategien «Kongsvinger 2050» sier om dette. Det er kun kommuneplanens arealdel som er juridisk bindene, mens kommuneplanens samfunnsdel og bystrategien kun legger føringer for hvordan kommunen skal utvikles videre.

Kommuneplanens arealdel

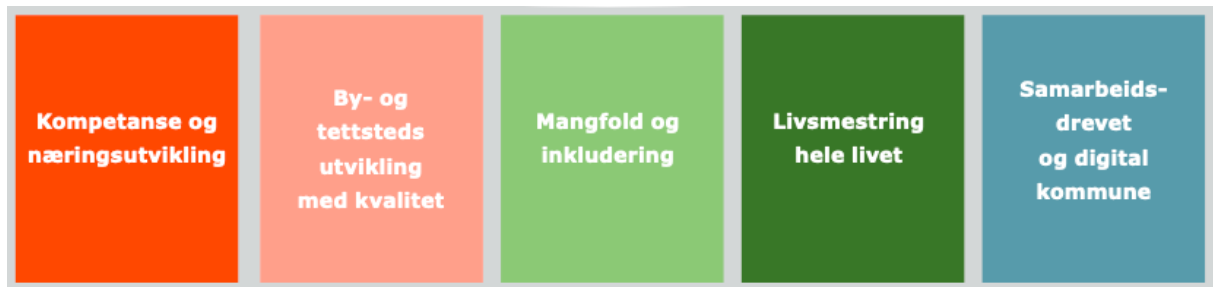
Kart 3: Utsnitt av kommuneplanens arealdel. Rød sirkel viser Byparken, nummerert med reguleringsplannummer S109 og S393. Kilde: Kongsvinger kommune 2019c

I kommuneplanens arealdel 2019-2030 er deler av Byparken markert med fremtidig sentrumsformål i tillegg til et område som allerede er regulert til sentrumsformål. I bestemmelsene heter det i § 15 Sentrumsformål at:

Det tillates etablering av hotell i kombinasjon med andre publikumsrettede virksomheter. Det tillates ikke bolig og dagligvareforretning. Adkomst til Byparken skal ivaretas i reguleringsplanen. Hvis hele eller deler av S109 reguleres til bebyggelse, skal deler av S393 reguleres til park (Kongsvinger kommune, 2019b).

I tillegg til bestemmelsene om sentrumsfunksjoner er det lagt en hensynssone om grønnstruktur over Byparken. Denne hensynssonen skal sørge for at det ved utarbeiding av reguleringsplan i området med hensynssone skal sikres adkomst til Byparken, og at deler av arealet også skal beholdes som park (Kongsvinger kommune, 2019b).

Kommuneplanens samfunnsdel

Figur 5: Kongsvinger kommunes satsningsområder frem mot 2030. Kilde: Kommuneplanens samfunnsdel Kilde: Kongsvinger, 2018c.

Kommuneplanens samfunnsdel, som ble vedtatt av kommunestyret i 2018, sier ikke noe om Byparken direkte, men flere tema som har betydning for parken blir beskrevet. Kommunen har pekt ut fem satsningsområder som skal vies ekstra oppmerksomhet og ressurser frem mot 2030 (Kongsvinger kommune, 2018c). Disse er kompetanse og næringsutvikling, by- og tettstedsutvikling med kvalitet, mangfold og inkludering, livsmestring hele livet, og til slutt samarbeidsdrevet og digital kommune (se Figur 5). Både «kompetanse- og næringsutvikling» og «by- og tettstedsutvikling med kvalitet» er satsningsområder som vil kunne ha innvirkning på videre utvikling av Byparken. Et mål innen satsningsområdet «kompetanse- og næringsutvikling» er at Kongsvinger skal bli en motor for regionen med attraktive arbeidsplasser. For å nå dette målet vil kommunen blant annet styrke regionens konkurransekraft sammen med næringsliv og nabokommuner, i tillegg vil de sikre realiseringen av hovedstrategiene i regional næringsstrategi. Kommunen har også mål innenfor «by- og tettstedsutvikling» som kan ha betydning for parken, blant annet vil kommunen innen 2030 at Kongsvinger skal bli en kompakt by med korte avstander mellom daglige gjøremål, og at Kongsvinger får et urbant sentrum som oppfordrer til økt byliv. For å nå disse målene vil kommunen blant annet øke andelen boliger i sentrum og tillate høyere arealutnyttelse i sentrum ved å legge til rette for fortetting. Kommunen vil også legge til rette for planlegging og arkitektur som utnytter synergier på tvers av funksjoner. Videre vil de utvikle sentrum med fokus på høy kvalitet på bygninger og byrom slik at byens omdømme og attraktivitet styrkes.

Kongsvinger 2050

Bystrategien «Kongsvinger 2050» legger føringer for videre planer og innspill til handlingsprogram hos de ulike aktørene som har deltatt i utviklingen av strategien. Disse er

Kongsvinger kommune, Statens vegvesen, Hedmark fylkeskommune og Byen Vår Kongsvinger (Kongsvinger kommune et al., 2017). Strategien er bygd opp med tre hovedmål og delmål som støtter opp om hvert av hovedmålene. De tre hovedmålene er:

1. Kongsvinger er en mer kompakt by med korte avstander mellom daglige gjøremål.
2. Kongsvinger har et levende og urbant sentrum, med høy kvalitet i det offentlige rom.
3. Det er attraktivt å gå og sykle i Kongsvinger by. Veksten i persontransport tas av sykkel, gange og kollektivtransport.

Gjennom medvirkningsprosessen gjort i arbeidet med bystrategien er det utarbeidet ulike strategiske grep som skal bidra til å nå disse målene (Kongsvinger kommune et al., 2017). Blant annet beskrives byrom og blå/grønne strukturer som sentrale premisser for en vekststrategi som peker innover. Videre anerkjennes det at fortetting og transformasjon vil føre til økt press på eksisterende byrom og grønne arealer, og at det derfor er viktig å sikre grønne forbindelser for å gi befolkningen gode møteplasser. Det legges vekt på at grønne lunger sentralt i byen må styrkes, og Byparken nevnes som et av grøntområdene som bør forsterkes og tas vare på. Det er også et ønske om å konsentrere sentrum nord for Glomma, slik at Kongsvinger får en lett identifiserbar sentrumskjerne. Derfor er det ønskelig at fremtidige arealbehov for handel og sentrumsfunksjoner blir etablert der.

3 Teoretisk rammeverk

I valg av rammeverk for oppgaven kom jeg frem til at kritisk diskursanalyse passer godt til å undersøke hvordan lokaldemokratiet ivaretas i planprosessen. Som jeg har forklart i introduksjonen handler planlegging om maktrelasjoner, og hvorvidt lokalbefolkningens stemmer blir ivaretatt i planprosessen, sier noe om i hvilken grad lokalbefolkningen har makt til å delta og medvirke. Kritisk diskursanalyse søker å forstå og belyse skjevhet i maktforhold (Phillips & Jørgensen, 1999, s. 76), og der hvor dette er tilfelle vil kritisk diskursanalyse være et verktøy for å analysere og avdekke dette (Fairclough, 2015, s. 26-27). For å kunne si noe om disse maktrelasjonene vil jeg som tidligere nevnt benytte meg av Faircloughs kritiske diskursanalyse, og da spesielt vektlegge hans begrep 'intertekstualitet'. I dette kapitlet vil jeg først si noe om hvordan kritisk diskursanalyse vokste frem som et analytisk rammeverk. For så å si noe om forholdet mellom kritisk diskursanalyse og makt. Før jeg presenterer begrepet 'intertekstualitet, og til slutt forklarer hvordan dette begrepet henger sammen med Faircloughs tredimensjonale modell.

3.1 Kritisk diskursteori

Begrepet diskurs kan forklares på flere forskjellige måter (Phillips & Jørgensen, 1999, s. 9), men ifølge Joar Skrede (2017, s. 26) skiller Norman Fairclough mellom tre måter å bruke begrepet: 1) «meningsdannelse som et element av sosiale prosesser», 2) som «språk knyttet til et spesielt sosialt felt eller en sosial praksis» eller 3) som «en måte å konstruere deler av verden på som er assosiert med et visst samfunnsmessig perspektiv». Fairclough hevder at ulike diskurser har forskjellige perspektiver på verden, og at disse perspektivene er avhengige av menneskers posisjoner i verden, sosiale og personlige identiteter, i tillegg til de sosiale relasjonene man har til andre mennesker. Diskurs er en måte å representere ulike aspekter av verden på, i følge Fairclough (2003, s. 124). Med andre ord er diskurser ulike måter å snakke om og forstå verden, eller deler av verden, på (Phillips & Jørgensen, 1999, s. 9). Gjennom språklig praksis produseres og reproduseres sosiale forhold (Skrede, 2017, s. 11), og dermed formes og opprettholdes virkelighetsoppfatninger som bygger på denne språklige praksisen (Bratberg, 2017, s. 17).

Den kritiske diskursanalysen vokste frem fra kritisk lingvistikk, hvor formålet var å vise hvordan språk kan brukes som et ideologisk instrument (Skrede, 2017, s. 21). De ideologiske aspektene i tekster kan ofte være skjult, og innenfor den kritiske lingvistikken ble det derfor viktig å undersøke hva som ble utelatt i tekstene, fordi det kan være budskap i tekstene som er implisitte og dermed ikke synliggjort i teksten. Den kritiske lingvistikken har blitt kritisert for ikke å undersøke koblingen mellom språk, makt og ideologi godt nok (Machin & Mayr, 2012, s. 2-4). Ifølge Skrede (2017, s. 21) var målet innenfor kritisk diskursanalyse å utvikle teorier og metoder som kunne undersøke og forklare denne koblingen bedre. Den kritiske diskursanalysen har siden 1980-tallet blitt et etablert felt innen samfunnsvitenskapen som et problemorientert tverrfaglig forskningsprogram. Det finnes en rekke tilnærminger innenfor kritisk diskursanalyse hvor hver av dem har ulike teoretiske modeller, forskningsmetoder og agendaer (Wodak, 2014, s. 302). Phillips og Jørgensen (1999, s. 72) peker på Fairclough sin tilnærming som den mest utviklede innen teori og metode til bruk i forskning innen kommunikasjon, kultur og samfunn, og jeg har derfor valgt å benytte meg av denne tilnærmingen.

Som nevnt finnes det flere tilnærminger innenfor diskursanalyse. Fairclough trekker opp to hovedretninger; tekstorienterte diskursanalytiske tilnærminger, som baserer seg på detaljert analyse av tekst, men som ofte ikke forholder seg til sosialteoretiske problemstillinger. Og sosialteoretiske tilnærminger, som har en tendens til ikke å analysere tekst. Fairclough forsøker i sin tilnærming å forene disse retningene (Fairclough, 2003, s. 2-3), og han poengterer:

On the one hand, any analysis of text which aims to be significant in social scientific terms has to connect with theoretical questions about discourse [...]. On the other hand, no real understanding of the social effects of discourse is possible without looking closely at what happens when people talk or write (Fairclough, 2003, s. 3).

I samfunnsvitenskap er diskursanalyse ofte sterkt inspirert av den franske filosofen Michel Foucault sitt arbeid (Fairclough, 2003, s. 2). Foucault følger det sosialkonstruksjonistiske premisset om at kunnskap ikke nødvendigvis er en gjenspeiling av virkeligheten, men at sannhet er en diskursiv konstruksjon. Ulike kunnskapsregimer har ulike forståelser for hva som er sant eller usant. Foucault har som formål å avdekke strukturene i de ulike

kunnskapsregimene, for på den måten kunne synliggjøre reglene for hvilke utsagn som blir ansett som meningsfulle og sanne i en bestemt historisk periode (Phillips & Jørgensen, 1999, s. 21-22). I følge Skrede har Fairclough sitt arbeid beveget seg bort fra Foucault og over i den kritisk-realistiske tradisjonen (2017, s. 38, note 11).

I Faircloughs kritiske diskursanalyse blir tekster som bidrar til å konstituere, produsere og transformere sosiale maktposisjoner sett på som ideologiske (Fairclough, 2010, s. 28). Han mener ideologi kan forstås som betydningskonstruksjoner som bidrar til å produsere, reproducere eller transformere dominansrelasjoner (Fairclough, 1992, s. 87). Ved å definere ideologi på denne måten kan diskurser være ideologiske, og man kan da si at de ideologiske diskursene bidrar til å opprettholde maktforholdene. Det er et operasjonaliseringsproblem med denne forståelsen mener Phillips og Jørgensen. Spørsmålet blir da om det i heletatt finnes noe diskursivt som kan sies å ikke ha innvirkning på makt eller dominansforhold i samfunnet. Det kan med andre ord være vanskelig å skille hva som er ideologi og hva som ikke er det (Phillips & Jørgensen, 1999, s. 86).

3.2 Kritisk diskursanalyse og makt

Vi er avhenge av maktrelasjoner i samfunnet, og mange typer av maktutøvelse er legitime – som for eksempel domstolenes makt til å idømme kriminelle fengselsstraff. Sosiologen Steven Lukes formulerer tre dimensjoner av makt. Den endimensjonale, hvor A får viljen sin på bekostning av B. Den todimensjonale, som omhandler den mer skjulte makten hvor A har makt til å enten sette en sak på dagsorden eller forhindre at en sak kommer på dagsorden. Og det tredimensjonale synet på makt, som handler om å påvirke hva andre mener, for eksempel at A har makt over B og får B til å gjøre noe B ellers ikke ville gjort (Engelstad, 2019; Lukes, 2005). Men makt kan forstås på flere måter. Foucault poengterer at makt er spredt i sosiale praksiser, og ikke nødvendigvis tilhører spesifikke individer eller stater (Dahl, 2019). Videre peker han på at makt ofte kan tolereres hvis den er skjult, selv om den samme maktutøvelsen ikke ville vært tolerert hvis den var synlig (Flyvbjerg, 1991, s. 109). Skrede hevder at det er den siste dimensjonen av makt som er mest interessant for kritisk diskursanalyse å analysere. Ved å peke på hvordan noen ideologier blir sett på som naturlige og fremstår som det beste eller det eneste alternativet. I tillegg mener Skrede at det er viktig

å vise hvordan saker blir holdt borte fra den politiske dagsordenen ved å bruke enkelte semiotiske² ressurser fremfor andre (Skrede, 2017, s. 29).

Ifølge Fairclough er det i kritisk diskursanalyse makt som utøves slik at den har uheldige konsekvenser for enkelte sosiale grupper som er viktig å studere (Skrede, 2017, s. 28). Det er essensielt innen kritisk samfunnsforskning å få en bedre forståelse av hvordan samfunnet produserer både fordelaktige og uønskede effekter, og dermed blir det også viktig å forsøke å forstå hvordan slike uønskede effekter kan elimineres (Skrede, 2017, s. 39). I tillegg til akademiske problemstillinger tar Fairclough utgangspunkt i politiske problemstillinger. Man kan derfor si at tilnærmingen er mer enn en samfunnsvitenskapelig akademisk øvelse, fordi den innehar politiske elementer (Chouliaraki & Fairclough, 1999, s. 19). Ifølge Skrede hevder Fairclough at fordi samfunnsendringer har store innvirkninger på mange aspekter i menneskers liv, så vil også språket bli påvirket, og dermed vil endret språkbruk igjen påvirke samfunnet. Språket står i et dialektisk forhold til større strukturer i samfunnet, og målet i kritisk diskursanalyse er derfor å vise hvordan språket er en viktig del av samfunnsforandringen (Skrede, 2017, s. 39). Kritisk diskursanalyse kan dermed brukes til å utfordre uønsket sosial eller politisk praksis ved å forsøke å gjøre det implisitte forholdet mellom diskurs, makt og ideologi eksplisitt (Wodak, 2014, s. 304). Kress peker på at kritisk diskursanalyse, sammen med kritisk lingvistikk, har som mål å kritisere den urettferdige fordelingen av økonomiske, kulturelle og politiske goder i samfunnet, og på den måten bidra til å oppnå en mer rettferdig sosial orden (Kress, 1995, s. 15).

3.3 Intertekstualitet

Ifølge Fairclough (2010, s. 419) er det et dialektisk forhold mellom diskurs, sjanger og stil og konkrete begivenheter og mer abstrakte begivenheter. Det vil si at ulike tekster og begivenheter forholder seg til hverandre og påvirker hverandre, som igjen er med på å endre eller vedlikeholde sosiale praksiser. Dette dialektiske forholdet gjør at man ikke kan betrakte enkelttekster og begivenheter som en representasjon av sosial praksis. Det er derfor, ifølge Fairclough (2010), interessant å studere denne dialektikken, for å se på hvordan enkelte tekster og begivenheter forholder seg til hverandre. Gjennom å studere denne

² Semiotikk er studien av tegn (Svendsen, 2019)

intertekstualiteten er det mulig å utforske sosiale og institusjonelle endringer gjennom analyser av tekster og begivenheter.

Fairclough (2003, s. 36) skiller mellom interne og eksterne tekstrelasjoner. Ifølge Skrede (2017, s. 51) kan man analysere interne tekstrelasjoner ved å se på semiotiske relasjoner, som for eksempel forholdet mellom hoved- og leddsetninger. Eksterne tekstrelasjoner analyseres ved å se på teksters relasjoner til andre elementer av sosiale begivenheter, sosiale praksiser og sosiale strukturer, forklarer Fairclough (2003, s. 36). En annen dimensjon av eksterne tekstrelasjon handler om en teksts relasjon til andre eksterne tekster, og hvordan disse eksterne tekstene og andres 'stemmer' er inkorporert i teksten, dette kalles for intertekstualitet (Fairclough, 2003, s. 47). Man kan dermed si at intertekstualitet handler om at tekster bygger på eller henter innflytelse fra andre tekster.

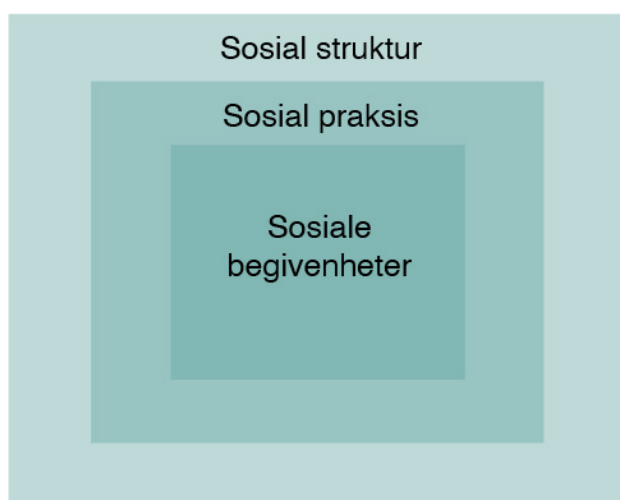
Tekster kan ha forskjellige relasjoner til andre tekster. Ifølge Fairclough (1992, s. 117-118) kan disse relasjonene enten være manifeste eller latente. Når en intertekstualitet er manifest, er det en tydelig referanse i teksten man studerer til teksten den bygger på. En slik tydelig intertekstuell kobling ser vi i tekster som bruker sitat, henviser til eller som parafraiserer andre tekster (Skrede, 2017, s. 52). Når en tekst har koblinger til andre tekster uten at det kommer tydelig fram kalles dette en latent intertekstualitet. Det er vanskelig å unngå at det man skriver har en kobling til noe som er skrevet før, fordi vi hele tiden henter inspirasjon fra andre tekster. Derfor trenger ikke den latente intertekstualiteten være en bevisst handling hos den som skriver (Skrede, 2017, s. 52). Det kan være vanskelig å identifisere slike intertekstuelle koblinger, men det kan være nyttig analytisk å prøve å lage seg en oversikt. Fairclough (2003, s. 47) trekker frem spørsmål man kan stille seg selv når man leser en tekst for å lete etter den intertekstuelle koblingen: hvilke tekster og stemmer er inkludert, hvilke stemmer blir ekskludert, og hvilke fravær er det i teksten?

Når man ser etter intertekstuelle koblinger kan man, ifølge Fairclough (2003, s. 49), se etter ulike måter en tekst rapporterer eller henviser til en annen tekst, ytring eller tanke. Her skiller Fairclough mellom ulike måter å rapportere på. Direkte rapportering (oversatt fra «direct reporting») beskriver han som henvisninger til en annen tekst som er tro til den opprinnelige teksten og hvor de samme ordene blir brukt, som for eksempel et sitat. I

indirekte rapportering («indirect reporting») blir den opprinnelige teksten parafrasert, slik at innholdet blir gjengitt, men ikke ordrett. Ved fri indirekte rapportering («free indirect reporting») blir den opprinnelige teksten eller ytringen beskrevet, og blir en slags mellomting mellom direkte og indirekte rapportering. Til slutt beskriver Fairclough narrativ rapportering av talehandlinger («narrative report of speech act»), som går ut på at selve talehandlingen blir beskrevet, men ikke innholdet. Som for eksempel hvis man skriver «han stilte et spørsmål».

3.4 Den tredimensjonale modellen

Fairclough har utarbeidet en tredimensjonal modell for å analysere diskurser. I tidligere arbeider skilte han metodisk mellom nærlesning av tekster, analyser av diskursive praksiser og analyse av sosiale praksiser (Skrede, 2017, s. 29). Etter utgivelsen av boken *Analysing Discourse* (2003) bruker ikke Fairclough lenger disse begrepene. I stedet for tekst bruker han nå begrepet sosiale begivenheter, diskursiv praksis er byttet ut med sosial praksis og sosial praksis heter nå sosial struktur (Skrede, 2017, s. 32-33). I kritisk diskursanalyse er forholdet mellom sosiale begivenheter, den sosiale praksisen begivenheten inngår i og den sosiale strukturen som følger den, viktig å undersøke (Bratberg, 2017, s. 49-50). Faircloughs modell er illustrert i Figur 6. Jeg vil videre gå nærmere inn på de ulike nivåene i modellen.

Figur 6: Faircloughs modell for kritisk diskursanalyse. Kilde: Fairclough 2003.

Sosiale begivenheter

Sosiale begivenheter er det innerste nivået i Faircloughs modell, og er i praksis likt som tidligere da han brukte begrepet «tekst». Begrepsendringen er gjort for at det skal bli tydeligere at dette nivået inneholder mer enn kun tekst, men at tekster er en del av sosiale begivenheter (Skrede, 2017, s. 32). Ifølge Fairclough har noen sosiale begivenheter høy grad av tekstuell karakter, mens andre ikke har det. Her trekker han frem fotballkamp som et eksempel på en sosial begivenhet med lav grad av tekstuell karakter. Språk er en viktig del av fotballkampen, men de fleste handlingene er ikke-lingvistiske. En forelesning vil derimot ha en høy grad av tekstlig karakter. Her er språk og tekst hovedelementer i den sosiale begivenheten (Fairclough, 2003, s. 21-22).

Fairclough (2003) skiller grovt på to krefter som former tekster. Sosiale strukturer og sosiale praksiser på den ene siden, og sosiale agenter, altså mennesker som er involverte i sosiale begivenheter, på den andre. De sosiale agentene er ikke «frie». Det vil si at de er sosialt begrenset, men det betyr ikke at deres handlinger er sosialt bestemt. Sosiale agenter har makt utover makten som ligger i sosiale strukturer og praksiser. De har makt til å teksturere tekster, og skaper betydning og mening gjennom ordvalg. Igjen viser Fairclough til fotball som et eksempel. Han viser til hvordan en fotballmanager omtaler kulturen til menneskene i Liverpool som en 'negativ kultur', og hvordan han bruker ord og begreper for å forklare dette. Fairclough viser til den semantiske³ relasjonen mellom managerens uttrykk, og hvordan det er manageren som strukturerer denne relasjonen (Fairclough, 2003, s. 22-23). Altså har den sosiale agenten, her fotballmanageren, en form for tekstuell makt.

Sosial praksis

Sosial praksis er nivået som medierer mellom sosiale strukturer og faktiske begivenheter. Tidligere omtalte Fairclough dette nivået som «diskursiv praksis», men han har senere endret dette da sosial praksis er et mer passende begrep (Skrede, 2017, s. 32-34). Den sosiale praksisen kan i følge Fairclough (2003, s. 23) forstås som en måte å kontrollere et utvalg strukturelle muligheter på, og hvordan disse kan opprettholdes over tid i ulike deler av det sosiale livet. Videre poengterer Fairclough at diskurselementet av sosial praksis ikke

³ Sammenhengen mellom ord, fraser og setninger og hvordan de får betydning (Simonsen & Henriksen, 2019).

er det samme som sosial relasjon, men at sosiale relasjoner delvis er diskursive i sin natur, og at diskurser er delvis sosiale relasjoner. Sosiale begivenheter blir formet av et nettverk av sosiale praksiser, ved at sosiale praksiser definerer måter å opptre på. Og selv om begivenheter kan avvike fra en sosial praksis blir de fortsatt delvis formet av den (Fairclough, 2003, s. 25). Fairclough (2003, s. 24) bruker begrepet *diskursorden* om et nettverk av sosiale praksiser som velger ut visse språklige potensialer og ekskluderer andre. Ifølge Skrede gjør diskursordener at sosiale praksiser blir gjenkjennelige, stabile og til en viss grad ordnet (Skrede, 2017, s. 38). Det er ikke språklige elementer som setningsoppbygging og ordklasser som er kjennetegn for diskursorden, men sjangre⁴, diskurser og stiler (Fairclough, 2003, s. 24).

Sjangre kan forklares som måter å handle på, noe som gjøres ved å kommunisere via språk eller tekst (Fairclough, 2003, s. 26). Skrede (2017, s. 34) beskriver sjangre som strukturerende for sosial samhandling, og man kan derfor se på sjangre som rammer for sosial interaksjon. Et eksempel på en sjanger er intervju (Fairclough, 2003, s. 26). Her kjenner man igjen de strukturerende elementene som at intervjueren stiller spørsmål og intervjuobjektet svarer. Altså kan sjanger forklares som en type språkbruk som forbindes med en type sosial aktivitet. I tillegg kan sjanger også forklares som en type kommunikasjon med bestemte karakteristikk som gjør den «typisk». Som for eksempel er en forskningsartikkel skrevet på en bestemt måte og den vil være lett gjenkjennbar som en sjanger (Skrede, 2017, s. 34-35).

Fairclough forklarer diskurser som måter å representere på. Man kan skille mellom ulike diskurser som representerer det samme området av verden, men fra forskjellige perspektiver eller posisjoner (Fairclough, 2003, s. 26). Ulike aspekter av verden kan representeres ulikt, men diskursene er ikke direkte avspeilinger av verden. De er forestillinger av mulige verdener som er forskjellige fra den faktiske verden, og disse forestillingene kan bidra til å endre verden. Diskurser er en del av relasjonen mellom mennesker. Mennesker kan både utfylle hverandre, konkurrere med hverandre, dominere hverandre osv. Vi mennesker bruker diskursene i våre relasjoner til andre, og disse

⁴ Ofte omtalt som *genre* også på norsk, blant annet i Skrede (2017).

diskursene kan bidra til at vi samarbeider, konkurrerer eller dominerer andre mennesker (Fairclough, 2003, s. 124). På denne måten griper den diskursen vi trekker på inn i den sosiale praksisen. For at noe skal være en diskurs må innholdet repeteres i tilstrekkelig grad av en viss mengde mennesker. Det betyr at ikke alle aspekter som blir representert av verden vil kunne kalles en diskurs. En diskurs må gå ut over lokale og individuelle variasjoner, og de må være nokså stabile over tid. For å identifisere en diskurs må man prøve å definere hva teksten i hovedsak handler om, altså hvilken verden som representeres, i tillegg til å identifisere hvilket perspektiv som fremmes (Skrede, 2017, s. 35-36).

Stiler forklarer Fairclough (2003, s. 26) som måter å være på, en sosial eller personlig identitet. Fairclough bruker en ledertype som eksempel. Denne ledertypen kan bruke språket som en ressurs for å skape seg en selvidentitet (Fairclough, 2003, s. 26). Stiler handler om bruk av begreper og språk, i tillegg er ansiktsuttrykk, gester og kroppslig holdning elementer som inngår i stiler (Fairclough, 2003, s. 162). Ifølge Skrede kan kroppen være delvis semiotisk. Dette gjelder også materielle objekter, men hverken kroppen eller materielle ting kan reduseres til semiotikk. Videre poengterer Skrede at Fairclough i hovedsak er opptatt av tekster og at han ønsker å vise hvordan stiler og identiteter konstrueres språklig (Skrede, 2017, s. 36-37).

Sosial struktur

Sosial struktur er det ytterste nivået av Faircloughs modell, og ble tidligere omtalt som sosial praksis (Fairclough, 2003, s. 24). Begrepet sosial struktur er mer treffende i beskrivelsen av samfunnsmessige makroforhold. Sosiale strukturer er relativt stabile strukturelle mønstre som påvirker hverdagslivet vårt. Som for eksempel økonomiske strukturer, byråkratiske strukturer og maktforhold (Skrede, 2017, s. 32-33). Skrede (2017, s. 32) bruker kapitalismen som et eksempel på en struktur som har innvirkning på en rekke sosiale begivenheter i verden. Slike strukturer kan ses på som et potensial ved at disse gir muligheter, men strukturene kan også være begrensende (Fairclough, 2003, s. 23). Språk kan også ses på som en sosial struktur. Gjennom språket har vi mulighet til å ytre oss, men språket legger også begrensninger for hva som er mulig å si (Skrede, 2017, s. 33).

3.5 Oppsummering

Som nevnt har jeg spesielt benyttet meg av Fairclough sitt begrep 'intertekstualitet' for å se på hvordan lokaldemokratiet ivaretas i behandlingen av en arealkonflikt. Jeg vil undersøke dette ved å se på de intertekstuelle koblingene mellom tekster skrevet i lokalavisen og saksdokumentene til kommunen, som jeg vil forklare nærmere i metode. Intertekstualitet henger sammen med Faircloughs (2010) tredimensjonale modell ved at intertekstualitet sier noe om sosiale og strukturelle endringer og maktforhold. Det er et dialektisk forhold mellom tekster og sosial praksis, som vil si at ulike tekster og sosiale begivenheter påvirker hverandre og bidrar til å forsterke eller endre sosial praksis, ifølge Fairclough (2010, s. 419). Gjennom å analysere enkelttekster og sosiale begivenheter ved å se på intertekstuelle koblinger, mener Fairclough (2010) at man kan si noe om sosiale og institusjonelle endringer. Ved å analysere avisartiklene i lokalavisen, Glåmdalen, og kommunens saksdokumenter vil jeg med kritisk diskursanalyse kunne si noe om hvem som har makt i en slik arealkonflikt og hvorvidt den lokale debatten har hatt innvirkning på kommunens behandling av saken. Fordi teori og metode er tett knyttet opp til hverandre i kritisk diskursanalyse, vil teorien ligge til grunn for min analyse.

4 Metode

Dette kapitlet vil ta for seg oppgavens fremgangsmåte og valg av empirisk materiale, samt hvordan jeg har gått frem for å besvare oppgavens problemstilling:

I hvilken grad har lokalbefolkningens stemmer innflytelse på norske distriktskommuners behandling av arealkonflikter?

Jeg vil med dette ta utgangspunkt i debatten rundt forslaget om å etablere hotell med kulturfasiliteter i Byparken i Kongsvinger, og hvordan kommunen har forholdt seg til denne debatten. Dette blir dermed caset jeg tar utgangspunkt i for å studere oppgavens problem; hvordan lokaldemokratiet ivaretas i planprosessen. Jeg vil ikke bruke caset som et forskningsdesign, men heller som et studieobjekt (Johannessen et al., 2016, s. 205). I analysen har jeg undersøkt hvordan innbyggernes stemmer får innvirkning på kommunens behandling av et planforslag. Dette har jeg gjort gjennom å undersøke innbyggernes stemmer slik de kommer til uttrykk i lokalavisen, og deretter se på hvordan disse stemmene fanges opp og utspiller seg i de kommunale tekstene som inngår i behandlingen av planforslaget.

For å svare på problemstillingen har jeg gjennomført en analyse basert på tre steg, hvor hvert av stegene svarer på et underspørsmål. Dette har jeg gjort ved hjelp av diskursiv tilnærming inspirert av Faircloughs kritiske diskursanalyse, hvor jeg spesielt har benyttet meg av hans begrep 'intertekstualitet' (som jeg har redegjort for i [kapittel 3](#)). De tre underspørsmålene som er utgangspunkt for de tre stegene i analysen, er:

1. Hvordan utspiller diskusjonen seg i lokalavisen?
2. Hvilke av innbyggernes argumenter går igjen i lokaldebatten?
3. Hvordan får innbyggernes argumenter innflytelse på kommunens behandling av planforslaget?

4.1 Analysesteg 1

For å svare på underspørsmål 1, hvordan den lokale debatten har fått innflytelse på kommunens behandling av forslaget om å bygge hotell i Byparken, ville jeg undersøke lokaldebatten nærmere. Jeg har valgt å samle det empiriske materiale i form av avisartikler

fra lokalavisen Glåmdalen, og slik få et innblikk i den lokale debatten. I lokalavisen kommer debatten tydelig til syne gjennom avisartikler og leserinnlegg, og det ble i tidsperioden 18. mai 2018 til 25. november 2021 publisert til sammen 66 avisartikler med søkeordene *byparken + hotell og sentrumshotell* i lokalavisen. Tidsintervallet er av praktisk gjennomførbarhet satt fra da planforslaget ble presentert til den siste avisartikkelen ble publisert i 2021. Det er ikke fattet beslutning til forslaget per mars 2022, og er derfor en pågående planprosess. Valget falt på lokalavisen fordi lokalaviser spiller en viktig rolle i å ivareta lokaldemokratiet gjennom å sikre informasjon, synliggjøre ulike politiske alternativer og ved å sette ulike spørsmål på dagsordenen, skriver regjeringen (2018) på sine hjemmesider. Ved at lokalavisen informerer og involverer lokalbefolkningen bidrar den til å styrke innbyggernes medvirkning og engasjement i politiske prosesser og plansaker (Regjeringen, 2018). Kommunens innbyggere kan selv bidra med egne synspunkter og bidra til diskusjoner ved å skrive leserinnlegg. I tillegg når ofte lokalaviser bredt ut til befolkningen, selv om interessen for lokalavisen har hatt en liten nedgang de senere årene (Regjeringen, 2018). I Kongsvinger er lokalavisen Glåmdalen, og den blir utgitt i papirutgave flere ganger i uken og finnes også som nettavis. Ved å velge en avis som både blir gitt ut i papir- og nettutgave fremfor en ren nettavis, ønsket jeg å velge en avis som har en stor rekkevidde og som dekker bredt i befolkningen. I tillegg ønsket jeg å gjøre et begrenset utvalg ved kun å se på én avis, slik at det empiriske materialet ble overkommelig i mengde.

Det er lokaldemokratiet slik det kommer til uttrykk i lokalavisen jeg ser på, og ikke den generelle debatten i lokalsamfunnet. Og følgelig vil det være stemmer som har meninger om hotellforslaget, men som ikke uttrykker seg i lokalavisen, og derfor ikke er en del av mitt empiriske materiale. Disse vil kanskje heller benytte seg av kommentarfelt på sosiale medier, skrive i andre aviser eller nettaviser eller diskutere saken muntlig. Jeg kunne valgt å se på for eksempel kommentarfelt på sosiale medier eller gjort intervjuer i tillegg til å se på avisartiklene, men på grunn av tid og kapasitet valgte jeg heller å fokusere på avisartiklene i Glåmdalen. Jeg mener det empiriske materialet jeg har hentet fra Glåmdalen både er omfattende og viser et bredt spenn i meninger, og jeg mener derfor at jeg kan si noe om hvordan diskusjonen har utspilt seg ved å se på dette materialet.

Etter å ha funnet frem til alle avisartiklene valgte jeg å systematisere dem i en tidslinje ved hjelp av det visuelle nettbaserte 'whiteboard'-verktøyet Miro (se Figur 7). Dette verktøyet gjør tidslinjen åpent tilgjengelig på nett via miro.com⁵. Deretter leste jeg igjennom artiklene og noterte ned hovedinnholdet i et tankekartformat for hver av artiklene. Videre har jeg markert avisartiklene med fargekoder som viser standpunktet til artiklene. Disse markeringene er basert på om jeg tolket artikkelen som positiv vinklet til planforslaget, negativ vinklet til planforslaget, eller om jeg tolket artikkelen som nøytral eller vinklet slik at den viser begge sider av saken. De fleste artiklene er eksplisitte i om de er vinklet positivt eller negativt til planforslaget, gjerne med en tydelig overskrift eller ingress som fremmer artikkelens syn. De artiklene som er markert som nøytrale eller som viser begge sider av saken er som regel skrevet i en mer saksopplysende form. Jeg har i tillegg markert om artiklene er skrevet som avisartikkel, leserinnlegg eller lederartikkel, slik at jeg har oversikt over hva slags type artikkel det er. Gjennomgangen av artiklene vil være basert på hva jeg tolker som artiklenes hovedinnhold. I Faircloughs (2003) tredimensjonale modell, som jeg har gjort rede for i [kapittel 3](#), inngår tekster i dimensjonen sosiale begivenheter. Avisartiklene er dermed sosiale begivenheter, men for å gjøre analysen min leservennlig har jeg konsekvent valgt å omtale dem som tekster, og ikke sosiale begivenheter.

4.2 Analysesteg 2

For å svare på underspørsmål 2, hvilke av innbyggernes argumenter som går igjen i lokaldebatten, har jeg tatt utgangspunkt kartleggingen jeg gjorde av lokaldebatten i analysesteg 1. Jeg har kategorisert de ulike argumentene fra debatten i kategorier for å få oversikt over hvilke argumenter som er gjentakende, og hvilke som ikke er det. Kategoriene er basert på hvilke tema jeg så gå igjen i avisartiklene, og disse kategoriene er: «behovet for hotell, kurs- og kulturlokaler», «plassering av hotellet», «park og grøntareal», «arkitektur», «attraktivitet og byutvikling», «kommunale prosesser og politiske avgjørelser», «bystrategien Kongsvinger 2050», «investorer/investeringer», og til slutt «befolkningens ønsker». Etter å ha kategorisert de ulike argumentene i debatten kom jeg frem til hvilke argumenter som var gjentakende og dermed hadde høy grad av intertekstualitet, disse har jeg valgt å kalle hovedargumenter. For å finne gjentakende argumenter benyttet jeg meg av

⁵ https://miro.com/app/board/uXjVOFJk_R0=?invite_link_id=688507244347

begrepsapparatet til Fairclough (2003) beskrevet i kapittel [3.1 om intertekstualitet](#). Slik jeg forstår intertekstualitet får argumenter som blir gjentatt gang på gang en slags sannhet, altså en intertekstuell makt. Ved at disse hovedargumentene stadig ble gjentatt, av flere forskjellige grupper og personer, tolket jeg som at de har en bred oppslutning i lokalbefolkningen. Det vil alltid være stemmer eller argumenter som ikke er representert i det empiriske materialet jeg har sett på, enten fordi de uttrykker seg andre steder eller ikke uttrykker seg i det hele tatt. Jeg ser at de som skriver i Glåmdalen har oversikt over diskusjoner om planforslaget som foregår i andre plattformer, som for eksempel sosiale medier eller andre nettaviser. I artiklene blir det vist til både diskusjoner som skjer i kommentarfelt på facebook og leserinnlegg i andre nettaviser. Jeg lette også etter argumentene som ikke ble gjentatt og dermed hadde lav grad av intertekstualitet. Disse argumentene ble ikke bygget videre på og døde derfor ut.

4.3 Analysesteg 3

For å svare på underspørsmål 3, hvordan innbyggernes argumenter får innflytelse på kommunens behandling av planforslaget, har jeg sett på den intertekstuelle koblingen mellom hovedargumentene jeg kom fram til i analysesteg 2 og kommunens saksdokumenter. Det empiriske materialet for dette analyseskrittet blir dermed kommunens seks saksdokumenter som tar for seg planforslaget og hovedargumentene fra analyseskritt 2. Jeg har valgt å se på saksdokumentene fordi disse gir et innblikk i hva både politikerne og kommunens planleggere har diskutert og kommet frem til. Her kunne jeg supplert det empiriske materialet med intervjuer, men på grunn av tid og kapasitet fikk jeg ikke gjennomført dette. Jeg mener likevel at jeg kan si noe om hvordan innbyggernes argumenter får innflytelse på kommunens behandling av planforslaget med det empiriske materialet jeg har. I min bruk av saksdokumenter som empiri ser jeg på dokumentene som tekst, og ikke aktørene som står bak produksjonen av disse tekstene. Jeg skiller dermed ikke mellom den politiske og den administrative behandlingen av planforslaget i saksdokumentene jeg har analysert. Saksdokumentene har jeg funnet ved å søke etter *sentrumshotell* i kommunens søkefunksjon 'søk i arkivsak' i planinnsyn. Utvalget er gjort på bakgrunn av de saksdokumentene som var tilgjengelige under arkivsakID 18/1196 i oktober 2021. Det er vanskelig å være sikkert på at jeg har funnet alle kommunens dokumenter knyttet til saken

fordi søkefunksjon i planinnsyn krever at du vet nøyaktig hva du leter etter, og helst har arkivsakID. Planforslaget om å bygge sentrumshotell med tilhørende kulturinstitusjoner i Byparken er ikke per mars 2022 ferdigbehandlet, så det vil finnes flere saksdokumenter som ikke er med i denne kritiske diskursanalysen.

Saksdokumentene er også plassert inn i tidslinjen jeg utformet i analysesteg 1, for å kunne se utviklingen av antall avisartikler publisert i forhold til kommunens fremgang i behandlingen av planforslaget. Også saksdokumentene vil ifølge Fairclough (2003) høre innunder dimensjonen sosiale begivenheter i hans tredimensjonale modell (se [kapittel 3](#)). Jeg har valgt å omtale saksdokumentene som tekster, og ikke sosiale begivenheter for å gjøre teksten min mer leservennlig. For å finne de intertekstuelle koblingene mellom hovedargumentene og saksdokumentene har jeg hentet inspirasjon fra spørsmål Fairclough (2003, s. 192) har utarbeidet som verktøy i arbeid med tekstanalyse. Spørsmålene jeg har benyttet i min tekstanalyse er:

- Av relevante tekster og stemmer, hvilke er inkludert og hvilke er ekskludert?
- Ble andre stemmer inkludert? Er disse henvist til, og i så fall direkte eller indirekte?
- Bli de stemmene eller tekstene det henvises til direkte rapportert eller indirekte?

Ved å lese saksdokumentene med disse spørsmålene som utgangspunkt har jeg lett etter de intertekstuelle koblingene mellom saksdokumentene til kommunen og hovedargumentene. Jeg har analysert saksdokumentene kronologisk, og presentert det jeg tolker som intertekstuelle koblinger. Både hovedargumentene og lesingen av saksdokumentene vil være basert på min tolkning, men ved å benytte meg av Fairclough (2003) sine analytiske spørsmål har jeg forsøkt å lete systematisk etter disse koblingene. Også i dette analysesteget har jeg benyttet meg av Faircloughs (2003) begrepsapparat, som jeg har gjort rede for i [kapittel 3](#).

4.4 Metodiske utfordringer

I kvalitativ forskning er det viktig å stille seg spørsmålet om man har målt eller undersøkt det som var hensikten å måle eller undersøke, dette kalles for validitet (Silverman, 2001, s. 232). Skrede (2017, s. 156-157) påpeker at det kan være problematisk å bruke avisartikler som er

basert på intervjuer når en gjør en diskursanalyse fordi det er gjort journalistiske endringer, og dermed vil ofte avisartikkelen avvike fra det som ble sagt i intervjusituasjonen. Dermed kan man ende med å analysere medias fremstilling av saken og ikke intervjuobjektets meningsinnhold. Leserinnlegg er en bedre kilde fordi de ofte trykkes omtrent slik som innsender skrev det opprinnelig. Men også her kan man støte på problemer, fordi redaksjonen vil ha gjort et utvalg i de leserinnleggene som blir sendt inn (Skrede, 2017). I mitt empiriske materiale har jeg forsøkt å bøte på disse problemene ved både å se på forskjellige typer avisartikler, nærmere bestemt avisartikler skrevet av journalister, leserinnlegg og avisens lederartikler. Fordeling av antall avisartikler, leserinnlegg og lederartikler er presentert i Tabell 1. Jeg har også forsøkt å vurdere vinklingen til de forskjellige artiklene slik at jeg kan være bevisst på disse vinklingene i mitt analysearbeid. Som nevnt har jeg i [analysesteg 1](#) vurdert artiklene utifra om de er vinklet nøytralt/saksopplysende, positivt eller negativt innstilt til planforslaget. Fordelingen av antall nøytrale, positive og negative artikler blir også presentert i Tabell 1. Bratberg (2017, s. 54) poengterer at for å kunne si noe om diskurser som strukturelle fenomen må det være et korpus⁶ av tekster med ulike forfattere og aktører, også Denzin (2009, s. 301) peker på at det empiriske grunnlaget bør være stort for øke graden av validitet. Mitt empiriske materiale er stort og er skrevet av mange forskjellige forfattere og aktører, og jeg mener derfor at det har stor grad av validitet.

	Nøytrale eller saksopplysende	Positivt innstilt til planforslaget	Negativt innstilt til planforslaget	Totalt antall
Artikler	19	9	9	38
Leserinnlegg	1	6	16	23
Lederartikler	2	3	0	5

Tabell 1: Viser avisartiklene fordelt på type og min vurdering av innstilling til planforslaget.

Skrede (2017, s. 158) forklarer reliabilitet som etterprøvnbarhet. Det vil si at hvis en studie blir gjort på nytt av en annen forsker, så ville resultatet av studien vært det samme (Silverman, 2001, s. 225). Ifølge Bratberg (2017, s. 26) er det vanskelig å ettergå en diskursanalyse fordi

⁶ En samling av tekster som gjengir forekomsten av språklige ytringer (Andersen, 2019).

den er basert på å fortolke sosiale fenomener. Samtidig er samfunnsvitenskapelig forskning ofte fortolkende, og det er nettopp forskerens slutninger som er interessante (Skrede, 2017). I kritiske diskursanalyser brukes som regel naturlig forekommende data, altså data som eksisterer uavhengig av forskeren og som i tillegg ofte er offentlig tilgjengelig (Silverman, 2001, s. 229). Både avisartikler og saksdokumenter er slike naturlige forekommende data, og man kan hevde at slike data er mer etterprøvbare enn for eksempel observasjon og intervju. Dette er fordi informanten i et intervju ikke nødvendigvis ville svart likt om studien ble gjennomført på nytt, man er heller ikke sikret like resultater om man gjennomfører en observasjon på nytt (Silverman, 2001). Et problem med kritisk diskursanalyse er at forskeren blir aktivt involvert gjennom å tolke og analysere det empiriske materialet. Reliabiliteten kan imidlertid økes ved at det empiriske materialet presenteres grundig, og at forskeren heller velger å bruke sitater fremfor å presentere et sammendrag av funnene (Silverman, 2001, s. 287). I første analysesteg har jeg grundig presentert det empiriske materialet som den videre analysen er basert på, og jeg har brukt sitater for å synliggjøre hvordan jeg har kommet frem til mine tolkninger. Likevel vil min tolkning av det empiriske materiale alltid ha innvirkning på funnene som blir presentert i den kritiske diskursanalysen. Det vil være umulig å gjennomføre en diskursanalyse uten å legge til grunn egen tolkning, men det er viktig å være bevist sine egne tolkninger. Jeg har gjennom mitt arbeid med diskursanalysen forsøkt å være transparent og eksplisitt i fremleggingen av mine funn, for slik å øke reliabiliteten.

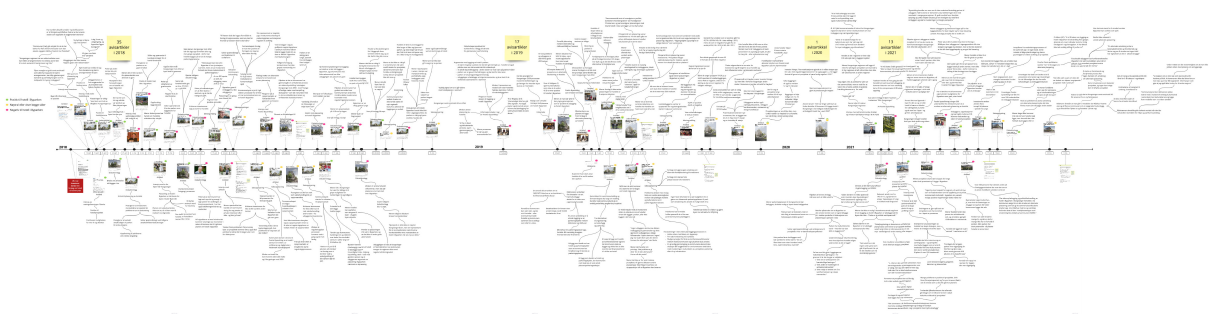
5 Analyse

I dette kapittelet vil jeg presentere den kritiske diskursanalysen. Underkapitlene er delt opp i analysestegene jeg presenterte i metodekapittelet. Kapittel 5.1 gir en beskrivelse av diskusjonen som har pågått i lokalavisen Glåmdalen. I kapittel 5.2 vil jeg presentere hvilke av innbyggernes argumenter som går igjen og som kan beskrives som hovedargumenter. Og til slutt, i kapittel 5.3, vil jeg redegjøre for hvordan de kommunale dokumentene intertekstuellt forholder seg til det som blir skrevet i lokalavisen om saken.

5.1 Hvordan utspiller diskusjonen seg i lokalavisen?

For å få et bilde av hvordan lokaldebatten har sett ut har jeg i analysesteg 1 kartlagt og gjennomgått avisartiklene som omhandler hotellforslaget. Denne gjennomgangen er illustrert i en tidslinje (se Figur 7) tilgjengelig i full størrelse via nett, se miro.com⁷. På denne måten kan jeg svare på underspørsmål 1:

Hvordan utspiller diskusjonen seg i lokalavisen?

Figur 7: Tidslinje som viser alle avisartikler og kommunale dokumenter som gjelder utbygging av Sentrumshotell i Byparken. For å se på tidslinjen nærmere se miro.com.

2018: Debatten starter

Etter at Glåmdalen skrev om hotellforslaget 18. april 2018, var de første reaksjonene i avisen dagene etter svært positive. Avisen intervjuet både andre som driver hotell i Kongsvinger og interesseorganisasjonen 7Sterke, som alle utalte at et slikt hotell vil kunne bringe mer liv og aktivitet til byen (Pettersen, 2018b; Storsveen, 2018b). I tillegg poengterer Arnt Rune Mikalsen som eier og driver Vinger hotell at han «var positiv forrige gang planene om et

⁷ https://miro.com/app/board/uXjVOFJk_R0=?invite_link_id=688507244347

sentrumshotell var oppe, og jeg er positiv nå» og at «et nytt hotell må være av litt størrelse, slik at det kan dra noe trafikk til byen» (Storsveen, 2018b). Verken han eller styreleder i Kongsvinger Budget Hotel, Irén Carlstrøm, frykter konkurranse fra det foreslåtte hotellet. I lederartikkelen publisert 19. april 2018 blir det poengtert at investorene mener plasseringen av hotellet er helt avgjørende for prosjektets suksess, men at det nettopp er plasseringen av hotellet som kan skape misnøye lokalbefolkningen (Lederartikkel, 2018). «Selv om det kun er snakk om å bruke en relativt smal stripe i ytterkanten av Byparken, er det tross alt Byparken vi snakker om». Videre skrives det at det derfor er en god idé at planene blir «sukret med godbiter som for eksempel to kinosaler» (Lederartikkel, 2018). Slike formuleringer, sammen med overskriften «Ja til hotell ved Byparken» mener jeg etterlater liten tvil om at redaksjonen i lokalavisen er positive til hotellforslaget.

Utover året blir diskusjonen mer nyansert, og flere temaer blir diskutert. Blant annet er det flere leserinnlegg og artikler som er svært kritiske til at investorene vil bygge hotellet i Byparken. «Jeg leser i Glåmdalen om forslaget fra investorene. Går dette an da, det er jo Byparken!» skriver Harald Engene (2018) i et leserinnlegg. Kristin Saastad Engene (2018) skriver i et leserinnlegg 6. juni at «et moderne hotell vil være fint, men det er merkelig at investorene vil bygge på fellesskapets eiendom, og attpåtil i byens park». Andre igjen er positive til at forslaget, men mener at diskusjonen heller bør handle om hotellets utforming og arkitektur. «Et hotellbygg vil kun legge beslag på en svær liten del av Byparkens areal. Det som er viktig, er at det ikke blir fuglekassedesign på bygget [...]» skriver Per Perald (2018).

Når kommunen begynner behandlingen av en opsjonsavtale, blir det skrevet flere avisartikler om hvordan kommunen behandler saken. Flere reagerer på at det har vært kort saksbehandlingstid og at saksbehandlingen har skjedd over sommeren. Den frivillige organisasjonen Positiv Byutvikling reagerer på det som blir beskrevet som et «hastearbeid». «Vi hadde egentlig planlagt å gjennomføre et åpent møte like etter sommerferien, men ser nå at vi ikke rekker det før den politiske behandlingen av saken» sier Mona Holm og Øystein Nordfjeld til Glåmdalen (Storsveen, 2018a). Gruppen jobber for at Kongsvinger skal ha en «positiv utvikling av byens sentrum, der bevaring av verneverdige miljøer og steders identitet er inkludert» (Positiv byutvikling, 2015).

Utover høsten 2018 blir det skrevet flere leserinnlegg som diskuterer plasseringen av hotellet i Byparken, og alternative tomter. Rosemarie Tronsmo (2018) skriver i et innlegg 11. september at «Byparken er folkets arvesølv! Det er vanskelig å forstå at de folkevalgte vil selge byens sjel. Hotell kan man bygge andre steder, men å rasere deler av Byparken er et inngrep for all tid». Det blir også tatt til orde for at det foreslåtte hotellet bør betraktes som «[...] en gave til byen for å gjøre den mer attraktiv» som Hans Kjensjord (2018a) skriver i et leserinnlegg 12. september. Kjensjord skriver at han forstår innspillene om å heller bygge sentrumshotellet på andre tomter, men han mener at de alternative tomtene ikke er gode nok.

Videre mener Kjensjord (2018a) at enkelte utspill i aviser og sosiale medier omtrent kriminaliserer noen av investorene, politikere og kommunen, og henviser til en artikkel skrevet av Kristin Saastad Steen. «Ille er det når det kan ligge skjulte motiver bak utspillene, enten det er fordi en er nabo til Byparken, eventuelt har andre næringsinteresser eller er i konflikt på helt andre områder» skriver Kjensjord. Dette blir svart på av Steen (2018b) som ikke er enig i kritikken. «Påstanden hans er grunnløs, og jeg oppfatter den som et stygt forsøk på å kneble en meningsmotstander» skriver hun i et leserinnlegg 17. september. Debatten mellom Steen og Kjensjord fortsetter utover høsten, men blir stadig, slik jeg ser det, mer opphetet og personlig. I et leserinnlegg med tittelen «Hersketeknikker i hotelldebatten: «Vi lever i 2018, ikke 1820»» skriver Steen (2018a) at: «jeg deltar i den offentlige debatten som et fritt selvstendig menneske. I likhet med de aller fleste kvinner (og menn) aksepterer jeg ikke Kjensjords hersketeknikk som reduserer kvinner til å være sine ektemenns hustruer». Kjensjord svarer på kritikken med at Steen har svake argumenter når hun trekker hersketeknikk inn i debatten (Kjensjord, 2018b). Han argumenterer videre for hvordan innholdet i opsjonsavtalen ikke binder kommunen til å bidra økonomisk til hotellprosjektet, og hevder at hvis Steen ikke har forstått dette så har hun ikke forstått avtalen. Å blande inn Steens familie i debatten innrømmer Kjensjord at var unødvendig, og avslutter med: «debatten er med dette avsluttet for mitt vedkommende. Håper noen er blitt litt mer informert og ikke for irritert».

Mot slutten av 2018 blir det skrevet et leserinnlegg hvor fem innbyggere har gått sammen. Nordal, Aamodt, Roland, Normann og Moe skriver at det aldri skulle vært startet en

diskusjonen om å bygge hotell i Byparken i utgangspunktet (Nordal et al., 2018). «Det er egentlig en diskusjon som burde ligget død, som ikke burde ha vært reist i første omgang» skriver de. Det pekes på at Byparken opprinnelig var mye større, men at både byens bibliotek og svømmehall er bygget i det som tidligere var Byparken. Videre er de svært kritiske til at investorene har foreslått parken som byggetomt, og beskriver investorene som «[...] den store stygge ulven» (Nordal et al., 2018). De fem kritiserer også Glåmdalen for blant annet å publisere, ifølge dem, manipulerende reportasjer som forteller om hvor fint det vil bli med et slikt hotell. Forfatterne hevder at ved å bygge et hotell i Byparken så vil ikke byens innbyggere lengre føle seg velkomne i parken. Leserinnlegget avslutter med skarp kritikk av Hans Kjensjord: «skam deg, Hans Kjensjord! Du sier selv du er inhabil i saken. Likevel fortsetter du å male på med manipulasjoner til fordel for investorvennene dine». Denne kritikken har jeg ikke funnet noe svar på. Jeg tenker leserinnlegget er et godt eksempel på hvor sterke meninger og mye debatt saken om hotell i Byparken skaper i lokalsamfunnet. Likevel avsluttes 2018 med at selskapet Kongsvinger sentrumshotell AS blir stiftet. «Dette er et tydelig signal om at vi går videre med hotellplanene» sier daglig leder i det nystiftede selskapet, Kjell Bjarne Kvinge, som også er en av investorene (Gjerstadberget, 2018b).

2019: Folkemøter og oppstart av planarbeid

2019 starter med en artikkel som tar for seg foreningen Positiv byutvikling sitt informasjonsmøte som fant sted i januar. Temaet for møtet er det foreslåtte hotellet i Byparken (Pettersen, 2019d). Foreningen trekker frem en rekke argumenter for ikke å bygge i parken, blant annet peker de på at planene vil føre til store inngrep, at parken er bevaringsverdig og at man andre steder tar vare på grøntarealer – ikke bygger dem ned. Flere av de som holdt innlegg under møtet argumenterte for at hotellet burde bli bygget et annet sted enn i Byparken. «Jeg er slett ikke imot et sentrumshotell, men sliter med å godta at «det må ligge akkurat der» – slik investorene har flagget. Det finnes bedre alternativ» uttalte arkitekten Terje Martinsen som satt i panelet (Pettersen, 2019d).

Det ble utover våren skrevet om et folkemøte som er holdt for å diskutere et forslag til ny arealplan (Pettersen, 2019e). Ifølge Glåmdalen handler det meste av diskusjonen om det foreslåtte hotellet i Byparken, selv om det også stod andre saker på agendaen. Det er mange

som er misfornøyde med plasseringen av hotellet og kommunens behandling av saken. Blant annet minner Terje Martinsen om den nylig vedtatte bystrategien «Kongsvinger 2050» som sier at Byparken skal bevares (Pettersen, 2019e). Lederartikkelen som blir publisert samme dag som artikkelen om folkemøte er langt mer positiv til utbyggingen av hotell i parken (Lederartikkel, 2019d). Glåmdalen poengterer at de som er imot utbyggingen i hovedsak er de eldre over 65 år, mens hos de under 45 år er 69 % positive til utbygging av et sentrumshotell i Byparken. Avisens konkluderer med at «politikerne blir nødt til å skuffe enten sine eldre eller sine yngre innbyggere», mens artikkelens overskrift «lytt til de unge, eller?» antyder at Glåmdalen oppfordrer politikerne til å realisere hotellplanene.

På starten av sommeren ble det foreslått flere alternative plasseringer av sentrumshotellet. Terje Martinsen i Positiv byutvikling foreslår under et nytt folkemøte at hotellet bør bygges i området mellom biblioteket og rådhuset (Pettersen, 2019c). Under samme folkemøte argumenteres det med at Sentrumshotellet vil skape nye arbeidsplasser og mer byliv. «Hotellet vil skape vekst og arbeidsplasser, og dessuten gi oss en flott mulighet til å få realisert nye kino- og konferanselokaler – som vil ha stor verdi for flere» sier Elin Såheim Bjørkli fra Arbeiderpartiet. Eli Wathne fra Høyre sier at «parken kan nok tåle en skånsom utbygging, men da må området ved svømmehallen som er avsatt til næringsformål reguleres tilbake til park». Flere av politikerne påpeker at de gjerne skulle sett et hotellforslag et annet sted enn i Byparken, men at det ikke foreligger noen andre forslag og at de dermed må ta stilling til det forslaget som finnes (Pettersen, 2019c). Glåmdalen skriver i lederartikkelen fra juni at å diskutere alternative plasseringer av hotellet er å avspore debatten. «[...] skal utbyggerne få lov til å bygge hotell i Storgata og dermed ta et jafs av Byparken? Ja eller nei. Det er det dette handler om» (Lederartikkel, 2019a).

Det går frem av en artikkel i Glåmdalen at investorene har funnet et firma som vil drive hotellet. Daglig leder av Unike hoteller, Morten Christensen, kan fortelle at hotellet skal bli byens «storstue». «Hotellet skal bli et naturlig samlingssted for innbyggerne, lokalt næringsliv, lag, foreninger og familier – et hotell som er i bruk alle dager hele uken, også i ferier og på helligdager» kan han fortelle er målet for hotellsatsingen. Han har fått med seg at plasseringen av hotellet i Byparken har skapt diskusjoner lokalt, men han er enig i investorenes argumenter om at plasseringen er riktig. «Plasseringen er en avgjørende del av

konseptet som vi har falt for [...]. Vi ville aldri gått inn på en driftsavtale dersom hotellet var plassert på et annet sted» sier Christensen til avisen. På spørsmål om hvorfor ikke hotellet kan flyttes svarer han: «Panoramautsikt mot ei hovedgate er perfekt, kombinert med det grønne. Du vet, Grand hotell i Oslo ville ikke vært det samme uten beliggenheten ut mot Karl Johan» (Pettersen, 2019a).

I lederartikkelen som ble publisert samme dag som det ble klart at Unike hoteller skal drive hotellet, lyder overskriften «Ingen trøst til dem som håper på en revurdering av tomtevalget for nytt hotell» (Lederartikkel, 2019c). Glåmdalen mener at nå som det er funnet noen som er villige til å drive hotellet så har prosjektet nådd en milepæl (Lederartikkel, 2019c). Jeg mener denne lederartikkelen gir et inntrykk av at prosjektet har kommet langt, og at det mest sannsynlig vil bli realisert. I en artikkel hevder derimot Henrik Mohn i Miljøpartiet de grønne at det fortsatt er mulig å stanse prosjektet. Han understreker at Miljøpartiet ikke kommer til å støtte et hotellprosjekt som går på bekostning av Byparken (Hæhre, 2019).

Før kommunevalget er befolkningen splittet i spørsmålet om hotellforslaget viser en meningsmåling som InFact har gjort for Glåmdalen. 43 % av de spurte var positive til utbyggingen, men 43 % var også negative til den (Pettersen, 2019b). Etter kommunevalget skriver Glåmdalen i en lederartikkel (2019b) at valgresultatet kan ses på som en seier for investorene og de som ønsker seg et sentrumshotell i Byparken. «Hvis ikke hotellet bygges etter dette valgresultatet, skyldes ikke det at det politiske flertallet er imot hotell i parken, men heller at utbyggerne til slutt presenterer et uspiselig prosjekt, bruker for lang tid – eller ombestemmer seg».

2020: Forsinkelser i planarbeidet

I 2020 ble det kun skrevet én artikkel om hotellforslaget i parken. Denne handler om at covid-19 pandemien forsinker reguleringsprosessen (Engh, 2020). Administrerende direktør i Kongsvinger Sentrumshotell AS, Kjell Bjarte Kvinge, sier til Glåmdalen at «koronasituasjonen gjorde at vi måtte stoppe opp litt i vår, men reguleringsprosessen er nå i gang igjen. [...] Vi legger fortsatt til grunn at prosjektet vil være ferdig regulert i 2021».

2021: Innbyggerinitiativet

Første artikkel i Glåmdalen om hotellforslaget i 2021 var et intervju med investor Kjell Bjarte Kvinge (Fogelstrand, 2021). Hvor han uttalte at han savner vilje i kommunen til å satse på nye prosjekter og påpeker at «[...] togene har allerede rullet en god stund flere steder». Kvinge mener at det er for liten interesse i Kongsvinger-regionen til å satse på større byggeprosjekter. «Dette er et sykdomstegn for en bykommune som har satt seg mål om å vokse og fremstå som attraktiv for nye innbyggere og virksomheter» sier han til Glåmdalen. Videre etterlyser han «politisk vilje til å legge til rette for en byutvikling som også er økonomisk bærekraftig». Kvinge er i tillegg til å være administrerende direktør i Kongsvinger Sentrumshotell AS, også administrerende direktør i Ø. M. Fjeld et byggentreprenør- og eiendomsutviklingsfirma (Ø. M. Fjeld, u.å.). Jeg mener dette intervjuet viser at investorene er med på å legge press på kommunen for å få gjennomslag for prosjektet.

I et leserinnlegg skrevet av arkitekt og professor i by- og region planlegging Elin Børrud, argumenterer hun for at det ikke er «faglig mulig å konsekvens-utrede seg frem til om et hotell i Byparken ødelegger eller beriker byen. Dette er et politisk verdispørsmål» (Børrud, 2021). Videre peker hun på at det er ressurskrevende å utarbeide en reguleringsplan, og at man i en slik prosess går langt i å utvikle prosjektet. «Etter slik ressursbruk, er det mye vanskeligere å endre retning eller stoppe» skriver Børrud, og sikter til at planprosessen kan føre til at politikerne føler at de må vedta planen. Dette er et aspekt som jeg ikke har sett noen andre reflektere over i debatten, men som jeg mener er vesentlig fordi dette kan være med på å presse igjennom planforslaget.

Utover våren blir det skrevet leserinnlegg både for og imot utbygging av hotell i Byparken. Thor Sørum-Johansen (2021b) mener at hotellet trengs for at Kongsvinger skal kunne utvikle seg videre. Han mener at selv om parken en gang i tiden var en gave til folket, så må gaven kunne disponeres fritt. «Denne gaven ble gitt til folket, og bruken av den forvaltes av våre folkevalgte» skriver Sørum-Johansen. At parken var en gave kan ikke brukes som argument for å «la den ligge nærmest urørt til evig tid». Liv W. Eriksen (2021) mener derimot at forslaget burde vært stoppet for lenge siden, og at «ingen by med respekt for seg selv, vil avstå så mye som en kvadratmeter tomt til oppføring av et privat, kommersielt storhotell i byparken sin uansett mulige positive ringvirkninger det måtte ha». Hun skriver at byen

gjerning skulle hatt et kulturhus, men mener at «hvis det skal bygges under forutsetning av å avstå tomt til bygging av hotell i parken, får vi heller finansiere det selv». Sentrumshotell er Eriksen også positiv til, men hun mener investorene burde se seg om etter andre tomter. «Å bygge et hotell i Byparken vår er imidlertid ikke å gi en positiv gave til Kongsvinger, men ren vandalisme» avslutter hun.

Gruppen Positiv byutvikling setter i gang en underskriftskampanje for å få kommunen til å revurdere hotellplanene i Byparken (Fossen, 2021). De foreslår å heller bygge hotellet på parkeringsplassen mellom rådhuset og biblioteket, og sier «et hotell på denne plassen kan gi de samme kulturtilbudene knyttet opp mot Rådhus-Teateret, og samtidig forbinde dette til den hotellplasseringen som enstemmig ble vedtatt av kommunen i forbindelse med prosjektet Kongsvinger mot 2050». Positiv byutvikling ønsker at Kongsvinger kommune skal utrede en alternativ tomt for hotellet, i tillegg til å se på hvilke muligheter Byparken har som park. For å kunne fremme et slikt innbyggerinitiativ trenger Positiv byutvikling minst 300 underskrifter.

Etter å ha greid å samle over 300 underskrifter ble innbyggerinitiativet sendt til kommunen, hvor kommunestyret stemte ned forslaget om å utrede alternativ plassering av hotellet, skriver Glåmdalen (Pettersen, 2021). Ifølge Pettersen i Glåmdalen var det flere politikere som pekte på at det ikke finnes andre planer om å bygge hotell i byen, og at de derfor må ta stilling til det forslaget som foreligger. Interessegruppens forslag om å se på Byparkens fremtid uten hotell ble derimot godt tatt imot. «Derimot har jeg sans for forslaget om å utrede nærmere hvordan Byparken som område kan revitaliseres til beste for innbyggerne – med eller uten hotell, og sier derfor ja til det» uttalte ordfører Margrethe Haarr til avisen. I et leserinnlegg skriver Thor Sørum-Johansen (2021a) at det var klokt av kommunestyret å avvise forslaget om å utrede alternativ plassering av hotellet. I samme innlegg berømmer han Positiv byutvikling for å benytte seg av muligheten til å fremme et innbyggerinitiativ, men peker også på at det var klar beskjed fra kommunestyret om at «[...] toget ruller videre. Og jo lengre det går, jo vanskeligere blir det å stanse».

Oppsummering og funn

Dette analysesteget viser at det har vært en omfattende diskusjon i lokalavisen rundt forslaget om å bygge hotell med tilhørende kulturfasiliteter i Byparken. Av gjennomgangen går det frem at lokalbefolkningen i Kongsvinger både er positive og negative til planforslaget. I min analyse går det frem at diskusjonen hovedsakelig har handlet om plasseringen av det foreslåtte hotellet, og om det er riktig å bruke Byparken som byggetomt eller ikke. Lederartiklene i avisen har i hovedsak vært vinklet positive til planforslaget, og fordi en lederartikkel gir uttrykk for redaksjonens syn på saken (Solheim, 2018) har jeg tolket lokalavisen som positiv til planforslaget. Det går frem av avisartiklene at det er holdt flere folkemøter hvor planforslaget har blitt diskutert, og interessegruppen Positiv byutvikling har vært svært delaktige i disse folkemøtene. Investorene og de som skal drive hotellet, hvis det blir bygd, har både blitt intervjuet og skrevet innlegg i avisen. Dette tolker jeg som at de ønsker å si sin mening, men også legge press på politikerne for å få igjennom planforslaget. Også Positiv byutvikling bruker avisen for å påvirke den politiske behandlingen gjennom leserinnlegg i avisen, i tillegg til å arrangere folkemøter og fremme innbyggerinitiativ mot å bygge hotell i Byparken.

5.2 Hvilke av innbyggernes argumenter går igjen i lokaldebatten?

Debatten som har utspilt seg i lokalavisen har, som vist i gjennomgangen over, vært både lang og intens. Etter å ha kartlagt debatten i analysesteg 1, vil jeg i analysesteg 2 undersøke underspørsmålet:

Hvilke av innbyggernes argumenter går igjen i lokaldebatten?

I den videre gjennomgangen vil jeg ved hjelp av Faircloughs begreper manifest og latent, presentert i [kapittel 3](#), se på den intertekstuelle koblingen mellom avisartiklene. Når tekster bygger intertekstuelte på hverandre og argumentasjonen gjentas, vil det føre til at tekstene får en større grad av makt, ved at de blir en etablert sannhet. De tekstene som har større grad av intertekstualitet bidrar til å forme et narrativ, og dermed analyserer jeg argumentene i disse tekstene som hovedargumenter. I tillegg vil jeg se på hvilke argumenter blir presentert, men som ikke diskuteres videre.

Min analyse viser at diskusjonen som har foregått kan deles opp i to grupper/ønsker, på den ene siden er de som ønsker hotellprosjektet velkommen, og på den andre siden har vi de

som ikke er positive til hotellprosjektet. De argumentene som oftest går igjen blant de som er positive til hotellprosjektet handler om at det er viktig å «gripe sjansen» når den byr seg. De mener at Kongsvinger trenger å utvikle seg, og at et slikt hotell vil gjøre byen mer attraktiv og bidra til flere investeringer, arbeidsplasser og innbyggere. Videre argumenterer de for at Kongsvinger trenger et hotell og kulturfasiliteter. Hos de som er imot hotellprosjektet handler i hovedsak argumentene om plasseringen av hotellet. Mange mener at det gjerne må bygges hotell i Kongsvinger, men at et slikt prosjekt ikke kan plasseres i Byparken. Videre argumenteres det for at kommunens behandling av saken har gått for fort og at hotellforslaget strider mot tidligere planer og strategier.

Diskusjonen mellom de som er positive til hotellprosjektet og de som er negative til det, har mye å gjøre med den foreslåtte plasseringen av hotellet. De som er kritiske til plasseringen av hotellet mener investorene burde finne en annen tomt å bygge hotellet på, og det kommer flere forslag til hvor hotellet kan bygges. Motargumentene går på at investorene allerede har vurdert andre tomter, og at det derfor avsporer debatten å diskutere alternative plasseringer av hotellet. De som er positive til hotellforslaget argumenterer for at investorene har sin fulle rett til å komme med et planforslag hvor de måtte ønske, og at det er politikerne som til slutt må ta en avgjørelse på om det skal bygges et hotell i Byparken eller ikke. Slik jeg ser det er begge partene er enige om at det er en politisk avgjørelse, men at det handler om verdien av parken. De som er imot utbygging i parken mener prosjektet skulle vært stoppet med en gang forslaget kom, så lenge premisset er at det skal bygges i parken. De som er positive til hotellprosjektet argumenterer for at fordelene ved å bygge i Byparken er større enn ulempene. I tillegg påpekes det at det er deler av parken som fra tidligere som er regulert til bebyggelse, og at det derfor er greit å bygge der.

Vi ser tydelige tegn på både manifest og latent intertekstualitet i avisartiklene. Blant annet blir det i flere innlegg referert direkte til tidligere leserinnlegg, noe vi blant annet ser i den opphetede debatten mellom Kristin Saastad Steen og Hans Kjensjord høsten 2018. Dette kaller Fairclough (1992) for manifest intertekstualitet, fordi tekstene har tydelige koblinger til andre tekster ved at de henviser til hverandre og bygger videre på hverandre. I en diskusjon blir det naturlig å gjengi eller bygge videre på innholdet til den teksten man besvarer. Et eksempel på en slik manifest intertekstuell kobling finner vi i leserinnlegget til

Nordal et al. (2018) hvor de henviser til tidligere avisartikler: «Hotell i Byparken? Manipulerende reportasjer i avisa fortalte om hvor fint det ville bli, og man intervjuet straks endel unge mennesker [...]». Det er også eksempler på manifest intertekstualitet i form av sitater. Blant annet bruker Børrud (2021) et sitat fra Bjørn Taalesen som lyder: «bevaringsentusiast som teller gress-strå i en traurig bypark». Også styret i Positiv byutvikling henviser til Taalesens tekst direkte, og bruker blant annet Taalesens sitat: «ikke la støytten fra bevaringsentusiaster og sleivete kommentarer på sosiale medier få dominere» (Nordjeld et al., 2021).

Det er også mange eksempler på bruk av latent intertekstualitet, hvor det henvises eller bygges videre på andre tekster mer indirekte (Fairclough, 1992). Dette kommer til syne ved bruk av samme ord og begreper, som for eksempel at Byparken omtales som en «gave» til folket. Som svar fra de som er positive til hotellprosjektet blir prosjektet dermed også omtalt som en «gave». Et annet eksempel er begrepet «grønn lunge» som blir brukt av mange som er negative til forslaget om å bygge hotell i parken. Slik jeg tolker det blir begrepet brukt for å understreke viktigheten av Byparken, blant annet skriver Arkitektlaget AS (2018) at «Byparken er et viktig særtrekk for sentrum, ikke bare som et aktivitetsområde, men som en grønn lunge som mykgjør bymiljøet og som visuelt sett gir en spesiell sjarm og lunhet til sentrum».

Det finnes også noen eksempler på argumenter som blir presentert, men som ikke bygges videre på. Et leserinnlegg handler om at hotellet gjerne må bygges, men at det bør bygges i tremateriale (Sunde, 2018). Dette innlegget får ingen direkte svar, men det blir senere argumentert for at diskusjonen ikke bør handle om plasseringen av hotellet i det hele tatt, men at den heller bør dreie seg om den arkitektoniske utformingen (Perald, 2018). Dette leserinnlegget kommer ikke som et direkte svar, men jeg vil si det er latent intertekstualitet ved at det indirekte tar opp noe av det samme som det forrige innlegget. I tillegg kan det nok ses i sammenheng med den større debatten i samfunnet som handler om hvorvidt det som bygges i dag er stykt eller pent (Heen, 2020; Løkken, 2020).

Oppsummering og funn

I dette analysesteget går det frem at innbyggernes stemmer ikke er homogene i sine uttalelser om hotellforslaget. Innbyggernes stemmer er både positive og negative til planforslaget. Og det er i hovedsak plasseringen av hotellet som skaper debatt, altså hvorvidt Byparken skal være en byggetomt eller ikke. Likevel finnes det stemmer som tar opp helt andre tema i diskusjonen, som for eksempel de som ønsker å diskutere hotellforslagets arkitektoniske utforming. Disse stemmene blir ikke plukket opp og bygget videre i diskusjonen.

Blant innbyggernes stemmer finner jeg noen argumenter som ofte går igjen, og som dermed har høy grad av intertekstualitet. Disse kan, som nevnt, grovt deles opp i argumenter for at hotellprosjektet skal realiseres og argumenter mot at hotellprosjektet skal realiseres. Debatten er likevel mer nyansert enn for eller imot hotellplanene, som nevnt er de fleste som ikke vil ha utbygging i Byparken positive til forslaget om et sentrumshotell. Selve diskusjonen går i hovedsak ut på Byparkens verdi, og om denne verdien vil øke eller forringes hvis det etableres et hotell i parken. Hovedargumentene kan kort oppsummeres slik:

Argumenter for at hotellprosjektet skal realiseres

- Kongsvinger trenger at byen utvikles og må gripe sjansen når investeringsmuligheter byr seg. Investeringer i sentrum vil gjøre byen mer attraktiv og tiltrekke nye innbyggere og arbeidsplasser.

Argumenter mot at hotellprosjektet skal realiseres

- Byparken er viktig for innbyggerne i Kongsvinger og bør ikke brukes som byggetomt. Med fortetting av sentrumsområdene vil parken bli enda viktigere. Byparken er dessuten gitt til byens innbyggere som gave.
- I den nylig vedtatte bystrategien «Kongsvinger 2050» (vedtatt 2017) blir Byparken omtalt som ett av sentrums viktigste byrom, som bør tas vare på og forsterkes (Kongsvinger kommune et al., 2017). Kommunen er selvmotsigende når det først vedtas en strategi som sier at Byparken skal bestå, og deretter vedtas det å

igangsette en reguleringsplanprosess hvor parken skal være byggetomt. Dessuten har behandlingen av saken gått overraskende fort.

5.3 Hvordan får innbyggernes argumenter innflytelse på kommunens behandling av planforslaget?

Ved å ha gått igjennom debatten som har utspilt seg i Glåmdalen har jeg fått et bilde av innbyggernes hovedargumenter, og jeg vil nå se på det tredje underspørsmålet:

Hvordan får innbyggernes argumenter innflytelse på kommunens behandling av planforslaget?

For å svare på dette vil jeg i analysesteg 3 se på de intertekstuelle koblingene mellom kommunens dokumenter tilknyttet hotellforslaget og innbyggernes hovedargumenter. For å finne disse intertekstuelle koblingene har jeg benyttet meg av Faircloughs (2003) ulike rapporteringsbegreper som jeg presenterte i [kapittel 3](#) om intertekstualitet. Jeg har også benyttet meg av spørsmålene Fairclough bruker som analyseverktøy, se metodekapittel [4.3](#). Dokumentene er gjennomgått kronologisk, og hver underoverskrift er et saksdokument.

Saksdokument 1: Henvendelse om nytt hotell i Byparken ved Storgata

I kommunens behandlingen av henvendelsen fra investorene (Kongsvinger kommune, 2018b), som ble behandlet av kommunestyret i juni 2018, anerkjenner rådmannen at hotellforslaget har skapt engasjement i lokalsamfunnet. Videre påpekes det at «de aller fleste ønsker et nytt sentrumshotell velkomment», men at det i hovedsak er plasseringen i Byparken som skaper debatt. Her henvises det direkte til debatten som foregår i lokalsamfunnet, og mer indirekte til argumentet om at hotellet ikke bør ligge i Byparken. Ved å skrive i saksdokumentet at det foregår en debatt som hovedsakelig dreier seg om den foreslåtte plasseringen av hotellet, blir det gjort en fritt indirekte rapportering. Det blir også skrevet at administrasjonen har bedt investorene om en orientering av hvordan de kom frem til plasseringen av hotellet, hvorfor det «må ligge i Byparken» og «hvilke andre plasseringer som er vurdert». Det påpekes at investorene, på det tidspunktet, ikke har gått i detalj på hvilke andre plasseringer som er vurdert.

Jeg finner igjen argumenter som brukes av innbyggerne i diskusjonen. Rådmannen skriver blant annet «at flere tomter i sentrum kan være aktuelle for et hotell» og at «Byparken i dag er en viktig grønn lunge». Også bystrategien «Kongsvinger 2050» blir nevnt, hvor det blir pekt på at strategien legger til grunn fortetting, men at «økt fortetting øker behovet for grønne lunges i sentrum» (Kongsvinger kommune, 2018b). Det er vanskelig å vite om slike argumenter dukker opp fordi det foregår en diskusjon i lokalavisen eller om disse argumentene først kommer fra kommunen. Som nevnt blir Byparken omtalt som en «grønn lunge» i byplanstrategien som ble vedtatt i 2017. Jeg mener det likevel er liten tvil om at diskusjonen i Glåmdalen og hvordan kommunen argumenterer i saken har innflytelse på hverandre.

Saksdokument 2: Avtale om opsjon på kjøp av eiendom til hotell

Når kommunen behandler avtalen om opsjon på kjøp av eiendom i Byparken i september 2018 (Kongsvinger kommune, 2018a) blir ikke diskusjonen som foregår i Glåmdalen nevnt. Jeg finner heller ikke igjen noen av hovedargumentene fra diskusjonen.

Saksdokument 3: Avklaring av forutsetninger for videre utvikling av et byhotell med tilhørende fasiliteter

I juni 2019 behandlet kommunen avklaringer for videre utvikling av prosjektet (Kongsvinger kommune, 2019a). Her blir det listet opp forutsetninger som skal ligge til grunn for den videre utviklingen av hotellet og kulturfasilitetene, men det nevnes ingenting om den foreslåtte plasseringen i Byparken eller alternative plasseringer. Det blir derimot understreket at det ikke vil bli tatt en avgjørelse i saken før «alle forhold rundt saken er belyst», og det vises til at det i juni 2018 ble vedtatt å igangsette en planprosess for å få «vurdert nærmere konsekvensene av etablering av et hotell i Byparken». I dette saksdokumentet er det ingen direkte henvisninger til lokaldebatten, men jeg tolker uttalelsen om at ingen beslutning er tatt som en form for svar til de som ikke ønsker hotell i Byparken.

Saksdokument 4: Reguleringsplan Kongsvinger sentrumshotell – behandling av oppstart

Planutvalget behandlet og vedtok oppstart av reguleringsplan i september 2019

(Kongsvinger kommune, 2019d). Det går frem av saksopplysningene at reguleringsplanprosessen er ment å avklare en rekke forhold, blant annet hvordan planen skal forholde seg til kommunens bystrategi «Kongsvinger 2050». Det blir igjen påpekt at det skal konsekvensutredes hvilke innvirkninger hotellforslaget kan få for Byparken, og om disse konsekvensene vil være «akseptable og eventuelt kan løses ved å tilbakeføre regulerte byggeområder til park». Det går også frem av saksdokumentet at planutvalget etterspør hvilke andre tomter investorene har vurdert. «Det er viktig at det i planbeskrivelsen kommer tydelig fram hvilke andre alternativer som er vurdert og hvorfor de er lagt bort» heter det i dokumentet. Det vises heller ikke i dette saksdokumentet direkte til diskusjonen i Glåmdalen, men jeg finner igjen noen av de temaene hovedargumentene tar opp. Disse henvisningene er latent intertekstualitet, og kommer til syne i at legges opp til avklaring av hvordan planen skal forholde seg til byplanstrategien, og at det etterlyses hvilke alternative plasseringer investorene har sett på.

Saksdokument 5: Innbyggerinitiativ – Utred alternativ plassering av hotell i sentrum i Kongsvinger – Behandling etter kommunelovens § 12-1

I juni 2021 behandlet kommunestyret et innbyggerinitiativ, fremmet av Positiv byutvikling (Kongsvinger kommune, 2021a). Innbyggerinitiativet fremmet to forslag; for det første, at kommunen skal utrede hvordan Byparken kan videreutvikles og revitaliseres uten hotell, og for det andre, at kommunen skal utrede alternativ lokalisering av hotellet i form av et skisseprosjekt med tilhørende konsekvensutredning. Det første forslaget blir vedtatt, mens forslaget om å utrede alternativ lokalisering blir nedstemt. Argumentet for ikke å utrede alternativ plassering er at det allerede er vedtatt igangsettelse av planprosess, og målet med denne prosessen er å vurdere de eventuelle konsekvensene etablering av hotell i Byparken vil få. Nok en gang blir det opplyst at et eventuelt vedtak i saken vil først komme når alle forhold rundt saken er belyst, altså etter at det er gjennomført konsekvensutredning. I dette saksdokumentet er det indirekte rapportering i form av at det står skrevet «som påpekt i innbyggerinitiativet ble bystrategien Kongsvinger 2050 enstemmig vedtatt av kommunestyret i 2017», men det blir understreket at den er kun en anbefalt bystrategi og ikke en juridisk bindende plan. Det er også en latent intertekstualitet i dette saksdokumentet,

fordi kommunen behandler forslag som kommer fra de som argumenterer imot hotellforslaget. Denne intertekstualiteten er latent fordi det ikke henvises direkte til diskusjonen.

Saksdokument 6: Kommunens rolle knyttet til fasiliteter i Kulturkvartalet

Kommunestyret behandlet i desember 2021 kommunens rolle knyttet til kulturfasilitetene i hotellprosjektet (Kongsvinger kommune, 2021b). I dette saksdokumentet går det frem at kommunestyret ikke behandler saken for å fatte bindende vedtak, men at saken behandles for å få politisk avklaring rundt kommunens rolle knyttet til kulturfasilitetene i planforslaget. Det blir nevnt at rådmannen mener det er positivt at investorene ser et potensiale for hotell og kulturfasiliteter i Kongsvinger. «Dette er noe byen og regionen har behov for fordi det vil bidra til å styrke Kongsvinger som reiselivs- og konferansedestinasjon samtidig som et hotell og kulturfasiliteter i sentrum vil bidra til å skape et mer levende bysentrum» uttaler rådmannen. Dette ligner på hovedargumentet fra de som argumenterer for at hotellprosjektet skal realiseres, og kan beskrives som latent intertekstualitet. Som nevnt i behandlingen av henvendelsen om nytt hotell i Byparken står det også i dette saksdokumentet at prosjektet har skapt engasjement i samfunnet, og at dette er en bra ting. «De aller fleste ønsker et nytt sentrumshotell velkomment, det er i all hovedsak lokaliseringen som skaper debatt». Denne formuleringen er direkte rapportering fra det første saksdokumentet, og viser også direkte til diskusjonen som har foregått i lokalsamfunnet.

Oppsummering og funn

Dette analysesteget viser at det finnes intertekstuelle koblinger mellom saksdokumentene og avisartiklene. Noen av disse koblingene viser direkte til debatten som foregår i lokalsamfunnet, og at det i hovedsak er plasseringen av hotellforslaget i Byparken som skaper debatt. At det i saksdokumentene står at debatten handler om plasseringen av planforslaget, samsvarer godt med mine funn i de tidligere analysestegene. Andre koblinger er ikke like direkte, men tar opp de samme temaene og ordene jeg har funnet i hovedargumentene. Det blir i tillegg gjentatt i flere saksdokumenter at beslutningen om å etablere hotell i Byparken ennå ikke er tatt. Av disse funnene tolker jeg det som at kommunen er godt klar over debatten som foregår i lokalsamfunnet, men at de likevel

ønsker å gå videre med reguleringsprosessen. Det kan virke som kommunen ønsker å berolige de som er negative til planforslaget med at det ikke er tatt en beslutning i saken, men samtidig går kommunen videre med planprosessen.

6 Diskusjon

Den kritiske diskursanalysen viser at det har vært en omfattende diskusjon i Glåmdalen etter at tre lokale investorer foreslo å etablere hotell i Byparken. Lokalbefolkningenes stemmer har både vært positive og negative til planforslaget, og debatten har i hovedsak dreid seg om den foreslåtte plasseringen av hotellet i parken. Det finnes intertekstuelle koblinger mellom innbyggernes stemmer, representert gjennom hovedargumenter, og kommunens saksdokumenter. I det følgende kapittelet vil jeg diskutere funnene fra analysen opp mot problemstillingen og hvordan lokaldemokratiet ivaretas i en planprosess. Oppgavens problemstilling er: *I hvilken grad har lokalbefolkningens stemmer innflytelse på norske distriktskommuners behandling av arealkonflikter?*

Et sentralt funn er at det er intertekstuelle koblinger mellom den lokale debatten som har foregått i lokalavisen og kommunens saksdokumenter. Dette viser at kommunen er klar over at det er en diskusjon i lokalsamfunnet. Innbyggerne er ikke en homogen gruppe med like meninger og ønsker for byutviklingen. Som analysen viser, er befolkningen delt i synet på forslaget om å bygge hotell i Byparken. Men sett i forhold til investorene har ikke innbyggerne samme muligheter til å forme resultatet av planforslaget. Det er en skjevhet i maktforholdet mellom innbyggernes mulighet til å påvirke arealutviklingen og investorenes direkte påvirkningsmuligheter, og denne skjevheten i maktrelasjoner er viktig å studere (Fairclough, 2003).

Investorene sitter på både økonomiske ressurser og kunnskap, og det er de som utarbeider reguleringsplanforslaget. I tillegg har investorene hatt tid til å planlegge planforslaget, slik at alle detaljene var på plass før de gjorde forslaget kjent for kommunen og allmenheten. Dermed vil deres fremstilling av planforslaget være godt gjennomarbeidet med gode argumenter for å gjennomføre utbyggingen. Det vil være vanskeligere for innbyggerne, som ikke ønsker en slik utbygging, å møte et forslag raskt nok med et gjennomarbeidet svar eller alternativ. Det vil ta tid for innbyggere å organisere seg, for så å bli enige om et alternativ til planforslaget, og i mellomtiden kan planprosessen allerede ha kommet god i gang. Dermed vil investorene få makt til å sette agendaen i diskusjonen, både fordi det er deres argumenter som kommer først, men også fordi de har fått bedre tid til å forberede disse

argumentene. Investorene har også makt i form av Lukes (2005) sitt todimensjonale syn på makt, ved at de kan unnlate å svare på spørsmål eller holde ting borte fra dagsordenen. Dette ser vi eksempler på i analysen ved at investorene ikke er åpne om hvilke andre tomter de har vurdert, og hva som gjorde at ingen av disse ble valgt. Selv om det blir foreslått flere alternative plasseringer av hotellet, blir svaret alltid at investorene allerede har vurdert andre tomter og kommet frem til at Byparken er eneste mulighet. Men på hvilket grunnlag er valgene tatt? Er Byparken valgt som byggetomt fordi de mener det er det beste for byen, eller er den valgt fordi dette gir størst økonomisk avkastning? Dette svarer ikke investorene på. Jeg vil argumentere for at den makten investorene sitter på er skjult, og at den derfor godtas, både av kommunen og av innbyggerne. Dette følger Foucault sin argumentasjon om at slik makt ikke nødvendigvis hadde blitt tolerert om den var synlig (Flyvbjerg, 1991).

Et annet funn er at kommunen ikke eksplisitt diskuterer eller påpeker at denne vanskelige maktdynamikken finnes. Kommunen velger heller stadig å gå videre med prosessen. Når lokalbefolkningen gjennom innbyggerinitiativet foreslår for kommunen å vurdere andre tomter, svarer kommunen med investorenes argument om at andre tomter allerede er vurdert. Det pekes også på at det ikke finnes investorer som ønsker å bygge andre steder, og at det derfor ikke er noe poeng å vurdere andre tomter. Det kan virke som kommunen vegrer seg for å ta debatten, og heller håper på å komme frem til «riktig» svar ved hjelp av en konsekvensutredning. En konsekvensutredning er et skritt i en reguleringsplanprosess, og slike prosesser er både omfattende og kostnadsdrivende. Dette kan føre til, som også Børrud (2021) påpeker, at politikerne til slutt føler seg forpliktet til å vedta planforslaget fordi det allerede er brukt store ressurser. Denne ubesluttsomheten hos kommunen tolker jeg som et tegn på at de står i denne dragkampen som jeg nevnte innledningsvis, mellom å sikre kommunen investeringer og ta den lokale debatten på alvor. Dermed kan det se ut som kommunen ønsker å lempe ansvaret over på det planfaglige, slik at planleggerne må ta stilling til resultatet av konsekvensutredningen og komme med en anbefaling. Dette til tross for at flere i lokaldebatten påpeker at dette er et politisk verdispørsmål (Børrud, 2021; Gjerstadberget, 2018a; Lederartikkel, 2019a).

Gjennom den lovfestede medvirkningsprosessen skal berørte parter og interesserte aktører komme til ordet i en planprosess (Kommunal- og moderniseringsdepartementet, 2014), men

hvordan lokalbefolkningens stemmer skal ivaretas og bli hørt sier ikke plan- og bygningsloven noe om. Medvirkningsparagrafen sikrer bare de som er direkte berørt av planforslaget rett til å uttale seg. Dette er gjerne naboer eller interesseorganisasjoner. Men i en slik konflikt som vi ser i Kongsvinger vil jeg argumentere for at hele lokalbefolkningen blir berørt, da parken er et offentlig gode. Medvirkningsparagrafen sikrer ikke at hele lokalbefolkningen får mulighet til å påvirke og delta i beslutningsprosessen vedrørende parken. For at innbyggerne skal få mulighet til å uttrykke sine meninger er lokalavisen en viktig aktør, som lokaldemokratisk arena. Slik praksisen er i dag fanger ikke medvirkningsprosessen opp viktige stemmer i debatten, som for eksempel kommer til uttrykk i lokalavisen. I slike tilfeller hvor arealkonflikten står om et offentlig areal ville det styrket legitimiteten til planprosessen å lytte og involvere lokalbefolkningen i større grad.

Men i hvilken grad nytter det for lokalbefolkningen å ytre sine meninger? Basert på mine funn kan det se ut som kommunen lytter til debatten, men at innbyggernes stemmer i praksis ikke får noen stor innvirkning på kommunens behandling av saken. Dette kan komme av at kommunen står i en slik utfordrende dragkamp, hvor det å sikre investeringer til kommunen veier tyngre enn å lytte til den lokale debatten. Dermed vil jeg påstå at det i liten grad nytter for innbyggerne å ytre sine meninger. Kongsvinger kommune er nok ikke alene blant norske distriktskommuner om å måtte veie investeringer opp mot lokalbefolkningens stemmer. Det er flere distriktskommuner som også sliter med lav befolkningsvekst og få investeringer, og derfor vil jeg anta at også disse står overfor en slik dragkamp.

Denne dragkampen kan ses på som et uttrykk for at det er ulike diskurser i planlegging. Det ville vært interessant for videre forskning å identifisere og sammenligne disse diskursene, og se på maktforholdet dem imellom. Videre ville det vært relevant å gjøre tilsvarende studier av arealkonflikter i andre norske distriktskommuner. Jeg har i denne oppgaven kun sett på ett tilfelle av en slik arealkonflikt, og det ville derfor vært interessant å se om innbyggernes stemmer blir håndtert annerledes i kommuner med tilsvarende dragkamp.

7 Konklusjon og avslutning

Jeg har i denne oppgaven undersøkt i hvilken grad lokalbefolkningens stemmer har innflytelse på norske distriktskommuners behandling av arealkonflikter. For å studere dette har jeg tatt utgangspunkt i en arealkonflikt som har oppstått i Kongsvinger kommune, hvor det er foreslått å bygge et hotell i byens sentrale park, Byparken. Dette har skapt lokal debatt, og denne debatten har vært dekket bredt av lokalavisen, Glåmdalen. Ved å studere denne debatten fra et innbyggerperspektiv, har jeg sett på hvorvidt innbyggernes meninger er med på å forme kommunens beslutninger i planprosessen. For å svare på hvordan innbyggernes stemmer har blitt fanget opp i behandlingen av planforslaget, har jeg gjennom en kritisk diskursanalyse studert de intertekstuelle koblingene mellom innbyggernes stemmer i lokalavisen og kommunens behandling av planforslaget.

Min analyse har vist at det har vært en omfattende diskusjon i lokalavisen rundt forslaget om å bygge hotell med tilhørende kulturfasiliteter i Byparken. Diskusjonen har i hovedsak handlet om hvorvidt plasseringen av det foreslåtte hotellet skal være i Byparken eller ikke. Lokalbefolkningen har ikke vært samstemte i dette spørsmålet. Innbyggernes stemmer kan grovt deles inn i de som er positive til planforslaget med den foreslåtte plasseringen, og de som ikke er det. Analysen har vist at det finnes intertekstuelle koblinger mellom innbyggernes stemmer i lokalavisen og kommunens saksdokumenter. Kommunen viser direkte til at det finnes en lokaldebatt og at denne i hovedsak handler om plasseringen av det foreslåtte hotellet. Likevel velger kommunen å gå videre med planforslaget, og gir tillatelse til at investorene kan sette i gang en reguleringsplanprosess. Kommunen argumenterer med at det ikke vil bli tatt noen beslutning før svaret fra konsekvensutredningen foreligger. Dette viser at kommunen er klar over at det er en lokal debatt, men at de likevel ikke tar debatten. Basert på mine funn ser det ut til at lokalbefolkningens stemmer i liten grad har innflytelse på Kongsvinger kommunens behandling av planforslaget. Da arealkonflikten i Kongsvinger er et typisk dilemma som distriktskommuner står ovenfor, er det grunn til å anta at dette er en utfordring som også gjelder andre distriktskommuner. For å svare på problemstillingen konkluderer jeg derfor med at lokalbefolkningens stemmer i liten grad har innflytelse på norske distriktskommuners behandling av arealkonflikter.

Litteraturliste

Litteratur

- Adresseavisen. (2020, 6. november). 69 naboer har klaget på nytt boligprosjekt. *Adresseavisen*. Tilgjengelig fra: <https://www.adressa.no/pluss/okonomi/2020/11/06/69-naboer-har-klaget-p%C3%A5-nytt-boligprosjekt-22900738.ece> (lest 01.03.2022).
- Amdam, R. (2017). Planlegging, forankring og legitimitet. *Plan*, 48 (3-04): 17-21. doi: <https://doi.org/10.18261/ISSN1504-3045-2016-03-04-04>.
- Andersen, G. (2019). Korpus - språkvitenskap. I: *Store norske leksikon*. Tilgjengelig fra: https://snl.no/korpus_-_spr%C3%A5kvitenskap (lest 21.03.2022).
- Bakhtin, M. (1986). The problem of speech genres. I: *Speech Genres and Other Late Essays*, s. 60-102. Austin: University of Texas Press.
- Boger, C. (2021, 10. november). Kommunen støtter utbyggernes forslag til park i Nydalen. — Langt fra godt nok, mener naboene. *VårtOslo*. Tilgjengelig fra: <https://vartoslo.no/atle-jan-larsen-avantor-bydel-sagene/kommunen-stotter-utbyggernes-forslag-til-park-i-nydalen--langt-fra-godt-nok-mener-naboene/335955> (lest 01.03.2022).
- Bratberg, Ø. (2017). *Tekstanalyse for samfunnsvitere*. Oslo: Cappelen Damm akademisk.
- Chouliaraki, L. & Fairclough, N. (1999). *Discourse in Late Modernity. Rethinking Critical Discourse Analysis*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Dahl, Ø. (2019). *Diskurs, sannhet og makt*. Tilgjengelig fra: <https://ndla.no/nb/subject:1:b9e86c43-93b8-49e9-81af-09dbc7d79401/topic:2:193544/topic:2:82742/resource:1:82769> (lest 29.03.2022).
- Denzin, N. K. (2009). *The Research Act. A Theoretical Introduction to Sociological Methods*. 1 utg. New York: Routledge.
- Engelstad, F. (2019). Makt. I: *Store norske leksikon*. Tilgjengelig fra: <https://snl.no/makt> (lest 27.10.2021).
- Fairclough, N. (1992). *Discourse and Social Change*. Cambridge: Polity Press.
- Fairclough, N. (2003). *Analysing Discourse. Textual Analysis for Social Research*. London: Routledge.
- Fairclough, N. (2010). *Critical Discourse Analysis. The Critical Study of Language*. 2. utg. London: Routledge.
- Fairclough, N. (2015). *Language and Power*. 3. utg. London: Routledge.
- Flyvbjerg, B. (1991). *Rationalitet og magt. Bind 1*. København: Akademisk Forlag.
- Fulland, J. (2018). Byparken, Kongsvinger - en personlig historikk. *Solør-Odal*, 50 (3): 19-31. Tilgjengelig fra: https://issuu.com/bjornsverreholhaugen/docs/sol_r-odal_3-2018_lowres.
- Fulland, J., Haugen, B. S. H., Nordfjeld, Ø. & Larsson, P. (2019). Storhotell midt i byparken? *Fortidsvern*, 2019 (2): 36-41.
- Heen, P. K. (2020, 21. oktober). Pent og stygt eller godt og dårlig? *Dagsavisen*. Tilgjengelig fra: <https://www.dagsavisen.no/demokraten/debatt/2020/10/21/pent-og-stygt-eller-godt-og-darlig/> (lest 17.03.2022).
- Johannessen, A., Tufte, P. A. & Christoffersen, L. (2016). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode*. 5. utg. Oslo: Abstrakt forlag.

- Kommunal- og moderniseringsdepartementet. (2014). *Medvirkning i planlegging - veileder*. Tilgjengelig fra: https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kmd/plan/medvirkningsveileder/h2302b_veileder_medvirkning.pdf.
- Kongsvinger kommune. (2015). Avtale mellom Kongsvinger kommune og Hedmark fylkeskommune - Byparken.
- Kongsvinger kommune. (2016). Lekeplass/gangveier Byparken - søknad om tillatelse til tiltak.
- Kongsvinger kommune, Statens vegvesen, Hedmark fylkeskommune & Byen Vår Kongsvinger. (2017). Kongsvinger 2050 – strategier for fremtidig byutvikling. Tilgjengelig fra: <https://www.kongsvinger.kommune.no/getfile.php/13439626-1547479570/Filer/Kongsvinger/2e.%20Politikk%2C%20organisasjon%20og%20planer/Planer%20og%20styringsdokumenter/17-0357%20Kongsvinger-web-ny3.pdf>.
- Kongsvinger kommune. (2018c). *Kommuneplanens samfunnsdel 2018-2030*. Tilgjengelig fra: https://www.kongsvinger.kommune.no/getfile.php/13439543-1547474602/Filer/Kongsvinger/2e.%20Politikk%2C%20organisasjon%20og%20planer/Planer%20og%20styringsdokumenter/Kommuneplanens_samfunnsdel_27.07.18.pdf.
- Kongsvinger kommune. (2019b). *Kommuneplanens arealdel 2019-20230 - Bestemmelser og retningslinjer*. Tilgjengelig fra: <https://www.kongsvinger.kommune.no/getfile.php/13466695-1571141914/Filer/Kongsvinger/2e.%20Politikk%2C%20organisasjon%20og%20planer/Arealdel%202019-2031/Arealdel/Bestemmelser%20og%20retningslinjer%2C%2026.9.2019.docx.pdf>.
- Kongsvinger kommune. (2019c). *Kommuneplanens arealdel Kongsvinger by*.
- Kongsvinger kommune. (u.å.). *Nytt sentrumshotell og nye kulturfasiliteter i Kongsvinger*. Tilgjengelig fra: <https://www.kongsvinger.kommune.no/politikk-organisasjon-planer/byutvikling/nytt-sentrumshotell-og-nye-kulturfasiliteter-i-kongsvinger/> (lest 08.03.2022).
- Kress, G. (1995). Representational Resources and the Production of Subjectivity: Questions for the Theoretical Development of Critical Discourse Analysis in a Multicultural Society. I: Caldas-Coulthard, C. R. & Coulthard, M. (red.) *Texts and Practices: Readings in Critical Discourse Analysis*, s. 15-31. London: Routledge.
- Lukes, S. (2005). *Power: A radical view*. 2. utg. London: Red Globe Press.
- Lundgaard, H. (2022, 27. januar). Bevaringskrangel i Oslos indrefilet. *Aftenposten*. Tilgjengelig fra: <https://www.aftenposten.no/oslo/i/Or025q/bevaringskrangel-i-oslo-indrefilet?fbclid=IwAR2SF5DqIv7icMPsTEQXxfuNGW74zkZu436iCSVT4AzE7f1oJTgZcZtXs1Q> (lest 01.03.2022).
- Løkken, G. (2020, 14. oktober). Om «stygt og pent» i arkitekturen og liv og lære i politikken. *Aftenposten*. Tilgjengelig fra: <https://www.aftenposten.no/meninger/debatt/i/2dGKll/om-stygt-og-pent-i-arkitekturen-og-liv-og-laere-i-politikken> (lest 17.03.2022).
- Machin, D. & Mayr, A. (2012). *How to Do Critical Discourse Analysis. A Multimodal Introduction*. London: Sage Publications.
- Mæhlum, L. (2022). Kongsvinger (tettsted). I: Store norske leksikon. Tilgjengelig fra: https://snl.no/Kongsvinger_-_tettsted (lest 04.03.2022).

- Nordahl, B. I. (2015). Kommunens styringsmuligheter og økonomiske drivere i kompakt byutvikling. I: Hanssen, G. S., Hofstad, H. & Saglie, I.-L. (red.) *Kompakt byutvikling*, s. 61-69. Oslo: Universitetsforlaget AS.
- Phillips, L. & Jørgensen, M. W. (1999). *Diskursanalyse som teori og metode*. Roskilde: Roskilde Universitetsforlag.
- Positiv byutvikling. (2015). *Positiv byutvikling*: Facebook. Tilgjengelig fra: https://www.facebook.com/positivbyutviklingkongsvinger/about/?ref=page_internal (lest 30.01.2022).
- Regjeringen. (2018). *Lokalavisen styrker lokaldemokratiet*. Tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/no/tema/kommuner-og-regioner/kommunestruktur/Verktoy/lokaldemokrativeilederen/kommunen-og-innbyggerne/lokalavisen-styrker-lokaldemokratiet/id2425538/> (lest 03.03.2022).
- Silverman, D. (2001). *Interpreting Qualitative Data: Methods for Analysing Talk, Text and Interaction*. 2. utg. London: SAGE Publications Ltd.
- Simonsen, H. G. & Henriksen, A. H. (2019). Semantikk. I: *Store norsk leksikon*. Tilgjengelig fra: <https://snl.no/semantikk> (lest 07.11.2021).
- Skrede, J. (2017). *Kritisk diskursanalyse*. Oslo: Cappelen Damm akademisk.
- SNL. (2021). Nyklassisisme. I: *Store norske leksikon*. Tilgjengelig fra: <https://snl.no/nyklassisisme> (lest 12.02.2022).
- Solheim, J. (2018). Leder (avisartikkel) I: *Store norske leksikon*. Tilgjengelig fra: <https://snl.no/leder-avisartikkel> (lest 23.03.2022).
- Svendsen, L. F. H. (2019). Semiotikk. I: *Store norske leksikon*. Tilgjengelig fra: <https://snl.no/semiotikk> (lest 11.02.2022).
- Wodak, R. (2014). Critical discourse analysis. I: Leung, C. & Street, B. V. (red.) *Routledge Companion to English Studies* s. 302-316. London: Routledge. Tilgjengelig fra: https://www.researchgate.net/publication/238105100_DCA_-_Critical_Discourse_Analysis.
- Ø. M. Fjeld. (u.å.). Tilgjengelig fra: <https://omfjeld.no/> (lest 06.02.2022).
- Aarsæther, N., Falleth, E., Nyseth, T. & Kristiansen, R. (2012). Utfordringer for norsk planlegging. I: Aarsæther, N., Falleth, E., Nyseth, T. & Kristiansen, R. (red.) *Utfordringer for norsk planlegging*, s. 15-24. Kristiansand: Cappelen Damm Høyskoleforlaget.

Avisartikler

- Arkitektlaget AS. (2018, 28. august). Med flere folk i sentrum kan man ikke bygge ned Byparken og gjemme den resterende delen bak et nytt sju etasjers bygg. *Glåmdalen*. Tilgjengelig fra: <https://www.glomdalen.no/minmening/kongsvinger/byparken/med-flere-folk-i-sentrum-kan-man-ikke-bygge-ned-byparken-og-gjemme-den-resterende-delen-bak-et-nytt-sju-etajers-bygg/o/5-19-511959> (lest 10.02.2022).
- Børrud, E. (2021, 25. februar). Professor i byplanlegging: - Byparken er vel ikke mer ledig enn det ubebygde arealet mellom tribunene på Gjemselund? *Glåmdalen*. Tilgjengelig fra: <https://www.glomdalen.no/professor-i-byplanlegging-byparken-er-vel-ikke-mer-ledig-enn-det-ubebygde-arealet-mellom-tribunene-pa-gjemselund/o/5-19-928206> (lest 07.02.2022).
- Engene, H. (2018, 27. april). Hotellplanene: Bevar Byparken! . *Glåmdalen*. Tilgjengelig fra: <https://www.glomdalen.no/minmening/kongsvinger/hotell/hotellplanene-bevar-byparken/o/5-19-456607> (lest 28.01.2022).

- Engh, Ø. (2020, 15. september). Korona utsetter hotellbyggingen. *Glåmdalen*. Tilgjengelig fra: <https://www.glomdalen.no/korona-utsetter-hotellbyggingen/s/5-19-825739> (lest 06.02.2022).
- Eriksen, L. W. (2021, 28. mars). Hotell i Byparken er ren vandalisme. *Glåmdalen*. Tilgjengelig fra: <https://www.glomdalen.no/hotell-i-byparken-er-ren-vandalisme/o/5-19-942158> (lest 07.02.2022).
- Fogelstrand, L. (2021, 17. februar). Ø.M. Fjeld: - Et sykdomstegn for Kongsvinger. *Glåmdalen*. Tilgjengelig fra: <https://www.glomdalen.no/o-m-fjeld-et-sykdomstegn-for-kongsvinger/s/5-19-924591> (lest 06.02.2022).
- Fossen, S. (2021, 16. april). - Ikke rør Byparken, bygg hotell her! *Glåmdalen*. Tilgjengelig fra: <https://www.glomdalen.no/ikke-ror-byparken-bygg-hotell-her/s/5-19-950025> (lest 08.02.2022).
- Gjerstadberget, K. (2018a, 20. juni). Arkitekt Jan Digerud: - En by skal ha en park - punktum! *Glåmdalen*. Tilgjengelig fra: <https://www.glomdalen.no/byparken/arkitektur/naringsliv/arkitekt-jan-digerud-en-by-skal-ha-en-park-punktum/s/5-19-483396> (lest 10.01.2022).
- Gjerstadberget, K. (2018b, 16. november). Kongsvinger sentrumshotell AS er stiftet: – Dette er et tydelig signal om at vi går videre med hotellplanene. *Glåmdalen*. Tilgjengelig fra: <https://www.glomdalen.no/hotell/byparken/naringsliv/kongsvinger-sentrumshotell-as-er-stiftet-dette-er-et-tydelig-signal-om-at-vi-gar-videre-med-hotellplanene/s/5-19-546967> (lest 31.01.2022).
- Hæhre, T. R. (2019, 20. juni). MDG sier tvert nei til hotell i Byparken. *Glåmdalen*. Tilgjengelig fra: <https://www.glomdalen.no/mdg-sier-tvert-nei-til-hotell-i-byparken/s/5-19-629183> (lest 04.02.2022).
- Kjensjord, H. (2018a, 12. september). Byparken-planene: «Vi bør takke hotell-investorene» *Glåmdalen*. Tilgjengelig fra: <https://www.glomdalen.no/minmening/kongsvinger/byparken/byparken-planene-vi-bor-takke-hotell-investorene/o/5-19-518429> (lest 31.01.2022).
- Kjensjord, H. (2018b, 3. oktober). Siste runde i hotellsaken. *Glåmdalen*. Tilgjengelig fra: <https://www.glomdalen.no/min-mening/debatt/kongsvinger/siste-runde-i-hotellsaken/o/5-19-528188> (lest 31.01.2022).
- Lederartikkel. (2018, 19. april). Ja til hotell ved Byparken – godt nytt både for byen og Kongsvinger kommune. *Glåmdalen*. Tilgjengelig fra: <https://www.glomdalen.no/leder/minmening/kongsvinger/ja-til-hotell-ved-byparken-godt-nytt-bade-for-byen-og-kongsvinger-kommune/o/5-19-452803> (lest 27.01.2022).
- Lederartikkel. (2019a, 5. juni). Avsporet hotelldebatt. *Glåmdalen*. Tilgjengelig fra: <https://www.glomdalen.no/avsporet-hotelldebatt/o/5-19-623762> (lest 02.02.2022).
- Lederartikkel. (2019b, 10. september). «Da stemmeseddelen skulle i urnen, var ikke hotellplanene avgjørende». *Glåmdalen*. Tilgjengelig fra: <https://www.glomdalen.no/da-stemmeseddelen-skulle-i-urnen-var-ikke-hotellplanene-avgjorende/o/5-19-661649> (lest 05.02.2022).
- Lederartikkel. (2019c, 16. juni). Ingen trøst til dem som håper på en revurdering av tomtevalget for nytt hotell. *Glåmdalen*. Tilgjengelig fra: <https://www.glomdalen.no/ingen-trost-til-dem-som-haper-pa-en-revurdering-av-tomtevalget-for-nytt-hotell/s/5-19-627589> (lest 04.02.2022).

- Lederartikkel. (2019d, 24. april). Lytt til de unge, eller? *Glåmdalen*. Tilgjengelig fra: <https://www.glomdalen.no/lytt-til-de-unge-eller/o/5-19-607319> (lest 01.02.2022).
- Nordal, F., Aamodt, T., Roland, L.-B., Normann, A. & Moe, L. (2018, 15. oktober). Hotell eller fortsatt bypark? *Glåmdalen*. Tilgjengelig fra: <https://www.glomdalen.no/minmening/kongsvinger/byparken/hotell-eller-fortsatt-bypark/o/5-19-533161> (lest 31.01.2022).
- Nordjeld, Ø., Larsson, P. & Holm, M. (2021, 26. februar). Taalesen og ropet i skogen. *Glåmdalen*. Tilgjengelig fra: <https://www.glomdalen.no/taalesen-og-ropet-i-skogen/o/5-19-928914> (lest 12.02.2022).
- Perald, P. (2018, 4. mai). Fint med nytt hotell, men ikke fuglekassedesign. *Glåmdalen*. Tilgjengelig fra: <https://www.glomdalen.no/minmening/kongsvinger/hotell/fint-med-nytt-hotell-men-ikke-fuglekassedesign/o/5-19-459042> (lest 28.01.2022).
- Pettersen, P. H. (2018a, 18. april). Derfor vil fylkets rikeste bygge topp moderne hotell og kino i sentrum. *Glåmdalen*. Tilgjengelig fra: <https://www.glomdalen.no/kongsvinger/hotell/byparken/derfor-vil-fylkets-rikeste-bygge-topp-moderne-hotell-og-kino-i-sentrum/s/5-19-452146> (lest 30.09.2021).
- Pettersen, P. H. (2018b, 20. april 2018). - Håper politikerne kjenner sin besøkelsestid når det gjelder nytt hotell. *Glåmdalen*. Tilgjengelig fra: <https://www.glomdalen.no/7sterke/hotell/kongsvinger/haper-politikerne-kjenner-sin-besokelsestid-nar-det-gjelder-nytt-hotell/s/5-19-453055> (lest 27.01.2022).
- Pettersen, P. H. (2019a, 16. juni). Driver av sentrumshotell er klar: - Dette skal bli byens storstue. *Glåmdalen*. Tilgjengelig fra: <https://www.glomdalen.no/driver-av-sentrumshotell-er-klar-dette-skal-bli-byens-storstue/s/5-19-627400> (lest 03.02.2022).
- Pettersen, P. H. (2019b, 20. august). Dødt løp om hotell i Byparken - splitter befolkningen. *Glåmdalen*. Tilgjengelig fra: <https://www.glomdalen.no/dodt-lop-om-hotell-i-byparken-splitter-befolkningen/s/5-19-653992> (lest 05.02.2022).
- Pettersen, P. H. (2019c, 5. juni). Hotellplanene i Byparken: - Hjelper ikke å ha planer om ingen vil realisere dem. *Glåmdalen*. Tilgjengelig fra: <https://www.glomdalen.no/hotellplanene-i-byparken-hjelper-ikke-a-ha-planer-om-ingen-vil-realisere-dem/s/5-19-623504> (lest 02.02.2022).
- Pettersen, P. H. (2019d, 17. januar). Mobiliserte mot hotellplaner i Byparken. *Glåmdalen*. Tilgjengelig fra: <https://www.glomdalen.no/mobiliserte-mot-hotellplaner-i-byparken/s/5-19-571649> (lest 01.02.2022).
- Pettersen, P. H. (2019e, 24. april). - Nei til hotell og hytter. *Glåmdalen*. Tilgjengelig fra: <https://www.glomdalen.no/nei-til-hotell-og-hytter/s/5-19-606945> (lest 01.02.2022).
- Pettersen, P. H. (2021, 18. juni). Vil ikke utrede alternativ hotell-plassering. *Glåmdalen*. Tilgjengelig fra: <https://www.glomdalen.no/vil-ikke-utrede-alternativ-hotell-plassering/s/5-19-977182> (lest 08.02.2022).
- Steen, K. S. (2018a, 28. september). Hersketeknikker i hotelldebatten: «Vi lever i 2018, ikke i 1820» *Glåmdalen*. Tilgjengelig fra: <https://www.glomdalen.no/minmening/kongsvinger/byparken/hersketeknikker-i-hotelldebatten-vi-lever-i-2018-ikke-i-1820/o/5-19-525899> (lest 31.01.2022).
- Steen, K. S. (2018b, 17. september). Hotellplanene: Gaver gis ikke med krav om motytelser *Glåmdalen*. Tilgjengelig fra: <https://www.glomdalen.no/minmening/kongsvinger/byparken/hotellplanene-gaver-gis-ikke-med-krav-om-motytelser/o/5-19-520910> (lest 31.01.2022).

- Storsveen, A. (2018a, 19. august). Gruppen «Positiv byutvikling»: – Det kommer et alternativt forslag til sentrumshotell *Glåmdalen*. Tilgjengelig fra: <https://www.glomdalen.no/hotell/kongsvinger/nyheter/gruppen-positiv-byutvikling-det-kommer-et-alternativt-forslag-til-sentrumshotell/s/5-19-508752> (lest 30.01.2022).
- Storsveen, A. (2018b, 19. april). Nytt hotell i sentrum ønskes velkommen av konkurrentene. *Glåmdalen*. Tilgjengelig fra: <https://www.glomdalen.no/kongsvinger/hotell/reiseliv/nytt-hotell-i-sentrum-onskes-velkommen-av-konkurrentene/s/5-19-452755> (lest 28.01.2022).
- Sunde, S. O. (2018, 27. april). Nytt hotell - bygg i tre! *Glåmdalen*. Tilgjengelig fra: <https://www.glomdalen.no/minmening/kongsvinger/hotell/nytt-hotell-bygg-i-tre/o/5-19-456583> (lest 01.02.2022).
- Sørum-Johansen, T. (2021a, 28. juni). «Jo lengre toget ruller, jo vanskeligere blir det å stanse». *Glåmdalen*. Tilgjengelig fra: <https://www.glomdalen.no/jo-lengre-toget-ruller-jo-vanskeligere-blir-det-a-stanse/o/5-19-978993> (lest 09.02.2022).
- Sørum-Johansen, T. (2021b, 12. mars). Vi trenger dette hotellet. *Glåmdalen*. Tilgjengelig fra: <https://www.glomdalen.no/vi-trenger-dette-hotellet/o/5-19-935180> (lest 07.02.2022).
- Tronsmo, R. (2018, 11. september). Tar til orde for en folkeaksjon mot hotellplanene i Byparken. *Glåmdalen*. Tilgjengelig fra: <https://www.glomdalen.no/minmening/byparken/hotell/tar-til-orde-for-en-folkeaksjon-mot-hotellplanene-i-byparken/o/5-19-518141> (lest 30.01.2022).

Saksdokumenter

- Kongsvinger kommune. (2018a, 6. september). Avtale om opsjon på kjøp av eiendom til hotell. Tilgjengelig fra: https://websak.kongsvinger.kommune.no/innsyn_mote/wfdocument.ashx?journalpostid=2018019442&dokid=342462&versjon=7&variant=A&.
- Kongsvinger kommune. (2018b, 21. juni). Henvendelse om nytt hotell i Byparken ved Storgata. Tilgjengelig fra: https://websak.kongsvinger.kommune.no/innsyn_mote/wfdocument.ashx?journalpostid=2018013567&dokid=332910&versjon=7&variant=A&.
- Kongsvinger kommune. (2019a, 20. juni). Avklaring av forutsetninger for videre utvikling av et byhotell med tilhørende fasiliteter. Tilgjengelig fra: https://websak.kongsvinger.kommune.no/innsyn_mote/wfdocument.ashx?journalpostid=2019016846&dokid=389469&versjon=7&variant=A&.
- Kongsvinger kommune. (2019d, 3. september). Reguleringsplan Kongsvinger sentrumshotell - behandling av oppstart. Tilgjengelig fra: https://websak.kongsvinger.kommune.no/innsyn_mote/wfdocument.ashx?journalpostid=2019022587&dokid=399958&versjon=3&variant=A&.
- Kongsvinger kommune. (2021a, 17. juni). Innbyggerinitiativ – Utred alternativ plassering av hotell i sentrum i Kongsvinger – Behandling etter kommunelovens § 12-1. Tilgjengelig fra: https://websak.kongsvinger.kommune.no/innsyn_mote/wfdocument.ashx?journalpostid=2021019547&dokid=543316&versjon=3&variant=A&.
- Kongsvinger kommune. (2021b, 9. desember). Kommunens rolle knyttet til fasiliteter i Kulturkvartalet. Tilgjengelig fra:

https://websak.kongsvinger.kommune.no/innsyn_mote/wfdocument.ashx?journalpostid=2021040246&dokid=579492&versjon=7&variant=A&.

Norges miljø- og biovitenskapelige universitet
Noregs miljø- og biovitenskapelige universitet
Norwegian University of Life Sciences

Postboks 5003
NO-1432 Ås
Norway